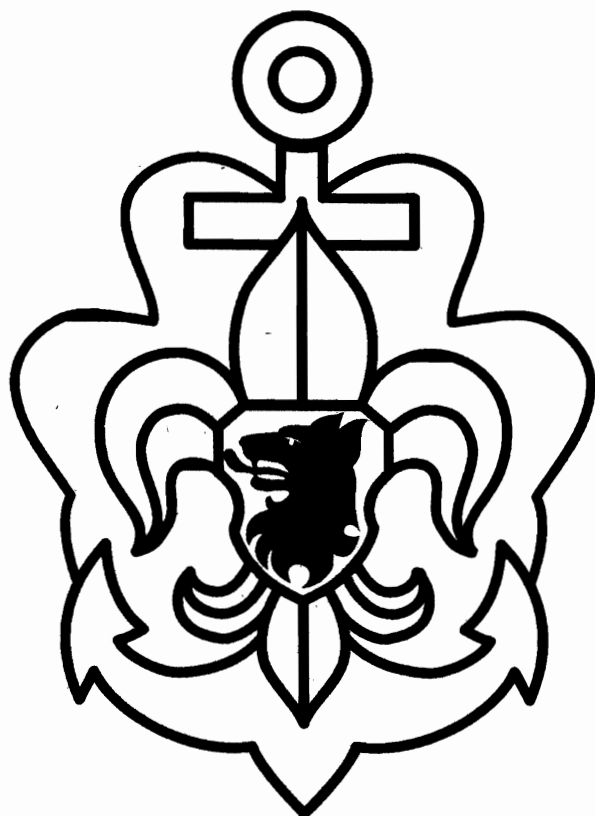

**zpravodaj
vodních
skautů
a skautek**

**KAPITÁNSKÁ
POŠTA**

HKVS
2002/2003
r o ě n í k

1

Kapitánská pošta

Obsah	strana
Nový skautský rok	1
Terezín, 26. 8. 2002	2
Dražba na pomoc lidem, postiženým povodněmi	3
Rok poté — 11. září 2002	3
Milý bratře Jacku	4
Milé sestry, milí bratři	4
Kruhy na vodě	5
Čaj z první letošní sklizně v zátocě Lavičky	6
Dětský den v Karlových Varech	7
Jachtservis doporučuje	8
Sextant	9
30 let Flotily Liberec III. díl	10–12
Příspěvek k debatám o SKARE 2002	10
III. ročník Krajských přeboru v kanoistice, Liberecký kraj	12
Povodňový deník – Záplavy v Neratovicích	13
Guadalcanal 8. aneb Tokijský expres	14–15
Boj v zeleném pekle Guadalcanalu	16–17
Udělejte si kurz	18
Z kurzovního deníku – Seč 2002	19
Nawaka 02 – Náš krok do Evopy	20–21
Výsledky čajové plavby	22
Jamboree VS zlínského kraje se vydařilo	22
Sluneční soustavou krok za krokem – Merkur	23–24
HKVS hlásí	24

Moudro:

*Nemá být člověk jako strom? Růst v hlubokém zamyšlení, košatět v přívalech bolesti,
napínat síly jako větve do nejzazších možností, růst nad sebe, měnit se,
krásnět — a pak dát všem kolem, co hledají a co jim prospívá:*

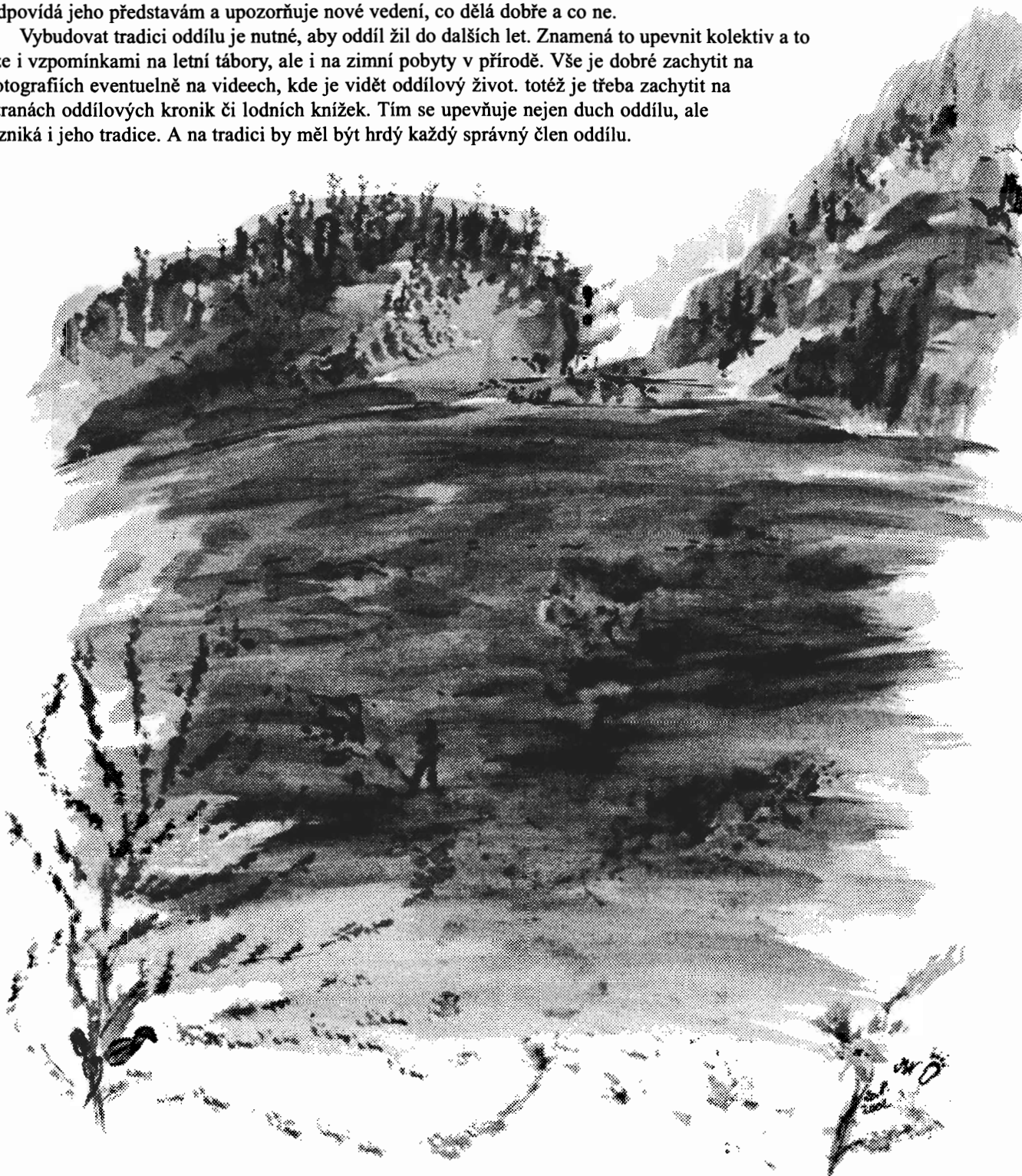
svěžest, stín, radost, plody?

Fr. Kožík

NOVÝ SKAUTSKÝ ROK

Ve vzpomínkách na zážitky z letních táborů se musí oddíly opět nyní vrátit k běžné skautské činnosti. V září bývá už mnoho skautských aktivit, které se snaží oddíly opět zaběhnout do pravidelného skautského života. Pokud přicházejí do oddílu nováčci, musí kapitáni počítat ze zajímavou náplní hlavně pro tyto nové členy oddílu. Současně je však nutné, aby se naučili hned od začátku účastnit se všech akcí, které oddíl podniká. Pravidelná a zajímavá činnost se dostane nováčkům pod kůži a to je nutné, aby se z nich stali dobří členi oddílu. Každý kapitán se musí snažit opravdu zaujmout tyto nové členy, aby z nich vychoval nové pevné skauty do dalších let oddílu. Každý kapitán musí počítat s dalším vývojem oddílu. Musí počítat s tím, že předá i svou funkci a tím i vedení mladší generaci. Pak bude jen dohlížet, zda činnost oddílu odpovídá jeho představám a upozorňuje nové vedení, co dělá dobře a co ne.

Vybudovat tradici oddílu je nutné, aby oddíl žil do dalších let. Znamená to upevnit kolektiv a to lze i vzpomínkami na letní tábory, ale i na zimní pobyty v přírodě. Vše je dobré zachytit na fotografiích eventuelně na videech, kde je vidět oddílový život. totéž je třeba zachytit na stranách oddílových kronik či lodních knížek. Tím se upevňuje nejen duch oddílu, ale vzniká i jeho tradice. A na tradici by měl být hrdý každý správný člen oddílu.

Terezín, 26. 8. 2002

Hromady ruin
na domech čára
s výškou ponoru

Voda a bahno

Zničené věci

A lidé

s tváří v zoufalství

Všude jen zmar

jenž se stěží

dá vylíčit

Pevnostní město

s množstvím chodeb

a propadlou silnicí

Kde bylo golfové hřiště

jen voda stojící

Pevnost odolávající lidem

neodolala ničivé záplavě

Množství vody

jenž jako ničivá horda

vtrhla do města

bez servítků a skrupulí

brala a drancovala

Bez lítosti

a bez ptaní.

Vzdejme hold těm

kteří přispěchali na pomoc

Těm bez jména

té hromadě potřebných

kteří bez ptaní přišli

a přiložili ruku k dílu

aby obživlo toto staré

krásné město

Těm špinavým a zpoceným

se strhanými rysy

od práce

Těm, kteří nesložili

ruce do klína

Vzdejme hold

i občanům

že nepodlehli zoufalství

a čistí své domy

od svých kdysi milovaných věcí

jež voda zničila

Pochopíme teprve teď

otázku hodnot

Je to o pochopení

a o životě

PROTOŽE ŽIVOT JDE DÁL A MY S NÍM...

Stopař

DRAŽBA NA POMOC LIDEM POSTIŽENÍM POVODMĚMI

Aneb každý pomáhá, jak může

Vážená redakce, zasílám vám kopii „darovacího listu ČČK“. Vzhledem k tomu, že jsem já a dalších 30 lidí byla 10 dní na ČLKVS Seči, neměl nikdo z nás možnost pomáhat s odklizením následků ničivých povodní, které toto léto zasáhly Čechy. Několik dní jsme si my, vedoucí, lámali hlavu, jak pomoci. A způsob se přeci jen našel! Frekventanti měli vyrobit dárečky, které se pak při hromadné dražbě dražily. Sešlo se celkem 34 položek a získalo se za ně neuvěřitelných 7.704 Kč. Za tyto peníze jsme pak nakoupili Repenty, náplasti, peroxid vodíku a desinfekci a odnesli je na ČČK. Ještě tentýž den byly tyto věci odvezeny do VOJKOVIC U KRALUP NAD VLTAVOU.

Věřte, že dražba se skutečně povedla a že jsme všichni měli dobrý pocit, že jsme, byť jen symbolicky, mohli pomoci.

Za účastníky i vedené ČLKVS na Seči

Lady

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ
Oblastní spolek Českého červeného kříže Liberec
Úřad Oblastního spolku ČČK
Rumunská 14/6, 460 31 Liberec, tel/fax : 048/510 10 91, e-mail :
ccklib@quick.cz www.cck-liberec.cz

**Veřejná humanitární sbírka
na pomoc lidem v zaplavených oblastech**

Potvrzujeme převzetí sponzorského daru od Čekatelský lesní kurz vodních skautů na Seči v celkové hodnotě 7 700,-- Kč:

Reputy, náplasti, peroxid vodíku, B-chloramin

Materiální pomoc bude dle možností co nejdříve odeslána ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem do postižených oblastí.

Děkujeme.

V Liberci dne 27. 8. 2002

Olga Merglová
ředitelka ÚOS ČČK
LIBERECKÝ ÚSTŘEDNÍ SPLEK
ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE

VOJKOVIC U KRALUP NAD VLTAVOU

Český červený kříž
- Stanovy ČČK registrované MV ČR pod č.j. VS/1 - 20998/93 - R dne 10. června 1993

Oblastní spolek Českého červeného kříže Liberec IČO : 00426091 Bankovní spojení : ČSOB Liberec č.ú. 505801073/0300
Sídlo : Rumunská 14/6, 460 31 Liberec - registrován v souladu s ustanovením Hlavý II. Části B Statutu ČČK, Výkonnou radou ČČK pod č.j. 45 dne 1. ledna 1994

Rok poté — 11. září 2002

Je tomu již rok, kdy se pro mnoho milionů lidí změnil svět

Je tomu již rok, co dvě letadla unesená fanatickými teroristy narazila do dvou věží WTC v New Yorku

Je tomu již rok, co se jeden a amerických symbolů svobody stal peklem a posléze i hrobem stovkám nevinných lidí

Je tomu již rok, co se američtí hasiči, vojáci, záchranáři i ostatní dobrovolníci pokoušeli

v troskách WTC najít živou bytost

Je tomu již rok a přesto nikdo z nás nedokáže pochopit co a hlavně proč se to stalo

Přesně před rokem – 11. září 2001 vyhasly nejen stovky nevinných životů, ale byla ohrožena svoboda

a to nejen Ameriky, ale i celého světa.

Tisíce mrtvých, stovky pohřešovaných a zraněných, prach, žár, slzy, bezmocnost, zoufalství, poslední střípky naděje...

To vše přimělo celý svět, alespoň na chvíli, zastavit se a zamyslet se nad tím, co je svoboda, co je to život.

Je tomu již rok a já doufám, že si každý z nás, alespoň na chvíli, vzpomene a zamyslí se. Obejme své blízké,

políbí je, usměje se na lidi kolem.

Vždyť nikdy nevíme, jestli poslední činy a slova nejsou skutečně ty nejposlednější.

Majda

Milý bratře Jacku,

se zájmem jsem si přečetl Tvých „Několik poznámek ke kritikům KP“ a bylo mi jasné, že jsou určeny mně. Kromě mého soukromého ohlédnutí „Jak se vám líbí“, jež jsem ovšem řádně odeslal na adresu uvedenou v tiráži, neobjevil se totiž za poslední rok v Poště jiný polemický článek. Bohužel se však naše texty fakticky téměř dokonale míjejí. Jeden o koze, druhý o voze, řekl bych. Už přes rok si nerozumíme v jedné zásadní věci. Ty spoléháš na úsilí a zodpovědnost jediného redaktora (tedy sebe) a prostě řadiš za sebe došlé příspěvky bez ohledu na jejich obsah, délku a množství. Pošta je pak tlustá nebo hubená (v kritickém případě měla 12 stran) podle toho, kdo měl zrovna chuť cosi sepsat. Musí to být hrozná práce a její výsledek - podle mě - neodpovídá vloženému úsilí. Já jsem naopak přesvědčen, že zpravodaj, který má úžasnou tradici (té jsem náhodou velmi dobře vědom) a který si jeho čtenáři platí, se takto dlouhodobě dělat nedá. Proto jsem už loni na jaře navrhoval vytvoření redakční rady, která dá Poště koncepci a bude se starat o její naplňování. Jak to s ní dopadlo, jsem popsal v Jak se vám líbí a nikdo můj výklad nezpochybnil. Proto jsem psal o Poště pro všechny, v žádném případě to nebylo namířeno proti tobě osobně. Jenom jsem po dalším ročníku ještě víc přesvědčen, že náš základní informační a organizační článek potřebuje systémové řešení, které nelze nahradit dobře míněnými Majdinými výzvami - přitom si dovedu představit, že právě kolem Majdy vznikne nová, už funkční redakční rada. To už je ale věc HKVS, který teď konečně bude muset vzít otázku KP na vědomí a začít se jí zabývat. Na rozdíl od řešení Eskader je totiž pro ni jediný kompetentní. Doufám, že se při tom jednání sejdeme a pobavíme se i o věcech, které už podruhé nechci tahat na stránky KP. Jednu poznámku ale učinit musím, protože se týká třetí osoby. Redakční rada jmenovaná HKVS se nikdy nesešla, není proto fér vinit Ornellu z toho, že se „vytratila“. Naopak my jsme nedokázali využít jejího zájmu a vhodně ji zapojit.

Na setkání při diskusi o lepší Kapitánské poště se těší a zdraví Tě

Ježek

Milé sestry, milí bratři,

začíná nový skautský rok a jak vidno podle pohledů, které došly na adresu redakce během prázdnin, ten předešlý byl skutečně vydařený. Chtěli bychom tímto poděkovat všem, kteří si na redakci KP vzpomněli, za krásné a milé pohledy.

Také děkujeme za všechny články, které jste nám poslali a vězte, že pokud váš článek není v tomto čísle, nebo je rozdělen na více dílů, není to proto, že bychom je nechtěli uveřejnit, ale proto, že víme, že mohou přijít i horší časy a že se vaše příspěvky objeví v dalších číslech. Je to také proto, že bychom chtěli po celý rok udržet přibližně stejnou tloušťku KP.

Díky redakce

Kruhy na vodě

I.

Otvíráme nový díl našich zamyšlení, inspirovaných sestrou vodou. V jeho záhlaví budeme vídat a číst označení jevu nám všem tak důvěrně známého.

Kdykoliv voda přijme do své tajemné náruče dotekem hladiny něco z vnějšího světa, zachvěje se a odpoví šířícím se kruhovým vlněním. Znáte to: Čím hmotnější pád do vody, tím mohutnější vlnění, tím pádnější odpověď.

Voda to vše přijímá s vlnivou odezvou a do hlubiny zapomnění ukládá vše těžké, obtěžující, co propadlo sítem její hladiny a unáší vše, co se s udivující lehkostí přisálo k jejímu povrchu. I sama sebe přijímá, když mlha vyhlazuje do lesku za temnosvitu noci její rozechvělé vlnění, i když je bičována provazy deště, otloukána ledovými kroupami či chlazená sametem sněhových vloček.

Možná nám chce něco povědět, dost možná i poradit. Určitě učí, že na všechny vnější podněty k našemu jednání máme reagovat přiměřeně a moudře. Vzpomínáte? Do hlubiny zapomenutí s těžkostmi... Ano, ale ne hned. Také sestra voda svá břemena obtěžká, probádá a nadlehčí, než je uloží na dno. A šíření vln? Vede nakonec k uklidnění, ztišení. To voda učí naslouchat, zkoumat a odpouštět. Ona je velmi moudrá. Ví, že každé vlnobití má svůj konec, stejně jako každá lidská trampota. Také ovšem ví, že doba k uklidnění je úměrná velikosti a síle pádu. Mluví k nám o naději, ve kterou se máme učit proměňovat těžkosti života.

Radí mluvit sám se sebou, mluvit sám k sobě, učí sebevýchově. Četli jsme přece, jak sama sebe hladí i otlouká. V tom je veliké tajemství sebevýchovy, že začíná sebe-přijetím a pokračuje sebezdokonalováním. Že to oboje má své přirozené hranice, poví vám každá vodní hladina, sevřená břehy. A přece i ty se mění dlouhodobým, trpělivým dorážením vlnek, vln i vlnobití s přecházejícím časem, které je dobrým obrázkem našeho životního usilování.

Odpusť, sestro vodičko! Vhodil jsem dnes první oblázek, tebou kdysi ohlazený, s dobrým úmyslem vyvolat vlnění. Už se uklidňuje, jako má mysl. Díky!

Nad hladinou rybníka v deštivém srpnu

Váš Balú

Čaj z první letošní sklizně v zátocě Lavičky

(Čajová plavba, krajský závod pramic pro všechny věkové kategorie)

Čajovou plavbu organizuje přístav Žlutá ponorka už deset let. Poprvé to bylo na sv. Jiří v roce 1993, kdy byla součástí oslav sedmdesátin trebičského skautingu. Tehdy se na její start na městské plovárně přišli podívat i Jack s Amateurem, kteří nám také přivezli k promítání film Na dobré stopě. Od té doby zažila Čajová plavba ročníky více i méně vydařené, stalo se dokonce, že nejela vůbec. Teprve letošní rok však znamenal zásadní změnu: Čajová plavba se vystěhovala z Třebíče a splula o dvě desítky kilometrů níž, do zátoky Lavičky na Dalešické přehradě. V místě, které bylo svého času takřka výhradním školicím střediskem vodních skautů, získal přístav Žlutá ponorka do pronájmu alespoň třetinu původního prostoru a ten v první červnový den přeměnil na „starou dobrou Anglii“, v níž dosáhl nevídané obliby nápoj, který potěší, ale neopijí, tedy čaj. A právě za čajem z první letošní sklizně vyplouvaly až do daleké Číny (ostrovy v Hartvíkovické zátocě) posádky děvčat a chlapců ze Žluté ponorky i ze vzdáleného Havířova, neboť závod byl vypsán jako krajský a zároveň jako otevřený.

Plavba byla inspirována legendou, jejíž zkrácenou verzi jste si mohli přečíst v posledním předprázdninovém čísle (Žižalovy Cesty za čajem) a z ní vyplynuly také jednotlivé disciplíny. Tou první byl Úprk Tama O Shantera, opilce pronásledovaného čarodějnici Nannii. Jednotliví členové posádek se tak museli desetkrát zatočit kolem zatlučeného kolíku a pak co nejrychleji uhánět k lodi na pobřeží. Kdo něco podobného zkoušel, ví, že iluze minerální disbalance Tama O Shantera je přitom dokonalá. Pak už se posádky vydaly pro Čaj z první sklizně, který v podobě opravdových sáčků s čajem sbíraly na ostrově v Hartvíkovické zátocě. Po návratu do anglického přístavu byl každé lodi změřen čas a při zbývajících disciplínách se hodnotila už jen správnost provedení. Nejprve každá posádka uvařila z přivezených sáčků Nápoj, který potěší, ale neopijí, přičemž zvláštní komise bodovala chuť, způsob vaření a zahlazení ohniště. Čtvrtý úkol byl do posledního okamžiku tajný. Teprve na místě samém se posádky dozvěděly, že z přírodnin a za použití určeného kusu látky mají vytvořit sochu čarodějnice Nannie, takovou, jakou můžeme dodnes vidět na přídi plachetnice Cutty Sark, usazené v suchém doku v londýnském Greenwichi. Do večera pak byla zátoka Lavičky poseta čarodějnicemi všech velikostí, z nichž některé stály zabřednuty v pobřežním bahně (zvláště ty, které se dívaly na moře, se staly oříškem pro hodnotící komisi), jiné byly dodány takřikajíc v náručí. Bonbónkem navíc pak byl jachetní závod vesměs bývalých členů přístavu, z nichž někteří vzali na palubu i své děti. Rozhodně však byla letošní čajová plavba v nádherném počasí a při promyšlené organizaci, kterou měl v rukou kapitán Žluté ponorky Zdeněk Dvořák, nejvydařenějším předtáborem podnikem trebičských vodních skautů.

Ježek

Vážená redakce Kapitánské pošty.

Dovoluji si oznámit změnu termínu Zamykání Doubravy. Akce se přesouvá ze soboty 26.10. na neděli 27.10. od 11.00. hodin.

S vodáckým Ahoj Bobr *Goba*

František Zvěřina
Pod Nádražím 520
Ronov nad Doubravou
538 42
Tel:0607/526 167

Dětský den v Karlových Varech

Je 1.6., sobota brzy ráno a v naší klubovně to začíná kmitat přípravami na Dětský den. Všichni se dívají z okna a odhadují počasí. Ještě mají v živé paměti loňský rok, kdy byla neuvěřitelná zima a přšelo snad celý den. Ale ne, letos přšet opravdu nebude, letos máme zase opačný extrém. „Asi dneska lekne na sluníčku“, hlásí Šíkula a odbíhá s dupotem do prvního patra pro nějakou krabici.

Opět se u Obchodního domu Kaufland začíná zvedat brána s nápisem Dětský den a tabulí oznamující, že pořadatelé jsou vodní skauti - přístav Freetown. Koneckonců všichni běhají v krojových tričkách a šátcích, takže je zřejmé, kdo jsme. Lidé se usmívají a děti už netrpělivě čekají, až se brány do ráje her a dobrot otevrou.

Ještě poslední úpravy, postavit nástěnky, narovnat kuželky a rozdělit úkoly, inu to by mi šlo, nejlépe podle hesla: „Rozděl a panuj...“ Ale ne, zas tak hrozné to ty moje oddilové ratolesti nemají, vždyť to znáte také, ne?

Brána se otevírá a začínají fungovat všechny možné atrakce. Hned na začátku je zřejmé, že největším favoritem jsou ruské kuželky, na které sestrojil železnou konstrukci Mikki. Hned po nich jsou koloběžky a klasické Krmení lva. Pravda, na chůdách nikdo moc dlouho nevydržel, ale ulovit takovou štiku, to je něco, i když je jenom dřevěná a pestře barevná. To ale zdaleka není všechno - začíná tombola a první listky se ocitají v losovací nádobě - inu ceny jsou lákavé - plyšáci, soubory her, bublifuky, autíčka a další.

No a pro mě zbyla nevděčná úloha komentátora naší skautské prezentace. Ale jsem spokojená - máme se čím chlubit - krásnou výstavou naskenovaných fotek, dokumentující nejzajímavější okamžiky naší činnosti. Protože jsou fotky na formátu A4, je o ně docela zájem. Ono totiž na takové velké fotky objevíte i to, co na malé vůbec nevynikne. Tak se našel Mips před osmi lety, když byl ještě vlče a jenom zalomil rukama: „To nejsem já, sundejte to, to je hrůza...“ Smějeme se mu, vždyť kdo z nás vypadal líp?

A už jsou tu první výhry, první losování tomboly a první rozzářené oči, když dítě odchází s vysněnou plyšovou hračkou. Také první zájemci o naši činnost, první rodiče, kteří chtějí přihlásit dítě do oddílu a dokonce samotný rodič, který by chtěl pracovat jako vedoucí.

Tak uvidíme v září, kolik jich přijde, ale už teď je zřejmé, že se naše členská základna pozvedne a to dost rapidně. Mám důvod k úsměvu, tahle akce nese přesně to ovoce, které jsme od ní očekávali. Nováčkové do našich oddílů a dát o sobě vědět veřejnosti.

Dětského dne se zúčastnilo 33 pořadatelů, z toho 26 dětí z oddílů. Všichni byli umorění horkem, opálení, ale spokojení s dobře odvedenou prací. Přípravami strávili děti i dospělí mnoho hodin před akcí. Výstavní plocha byla vyrobená ze dřeva a látky, aby byla použitelná i

na další akce. O to se zasloužil náš chlapecký oddíl pod mým vedením (musím se trochu pochválit :-). Jednotlivé atrakce a hrátky vyrobily naše děvčata ze dřeva a pomalovali pestrými barvami, takže příští rok jako bychom je našli. Fotky naskenoval a zajistil Mikki, s přípravami a organizováním pomohli ještě holky z oddílu Mikan. Mají totiž moc šikovnou Breptu, která celý den neúnavně bavila přichozí ukázkami lasování a zájemcům ukazovala jak na to, aby se jim ta kρινolína konečně roztančila kolem těla.

Na další rok je domluvena stejná akce, pan ředitel OD Kauflandu byl navýsost spokojený a kdybychom mohli, chtěl by nás asi každý měsíc. Naši branou prošlo dnes přes 400 dětí.

Dětský den se chýlí ke konci, věci jsou uklizené, vlčata zalezla únavou do spacáků a vedení konečně v klidu popíjí kávu, o které celý den všichni snili.

Z této akce nám všem zůstal na rtech spokojený úsměv a to bych přála celé naší další skautské činnosti, abychom ji dělali s úsměvem a radostí.

A vám všem přeji krásný nový skautský rok.

Kateřina Chrenková - Kačík
přístav Freetown Karlovy Vary

JACHTSERVIS DOPORUČUJE

Na setkání vodních skautů NAVIGAMUS 2003 nebude časový prostor pro celý program SKARE. MODRÁ STUHA HKVS by však v programu setkání měla zůstat.

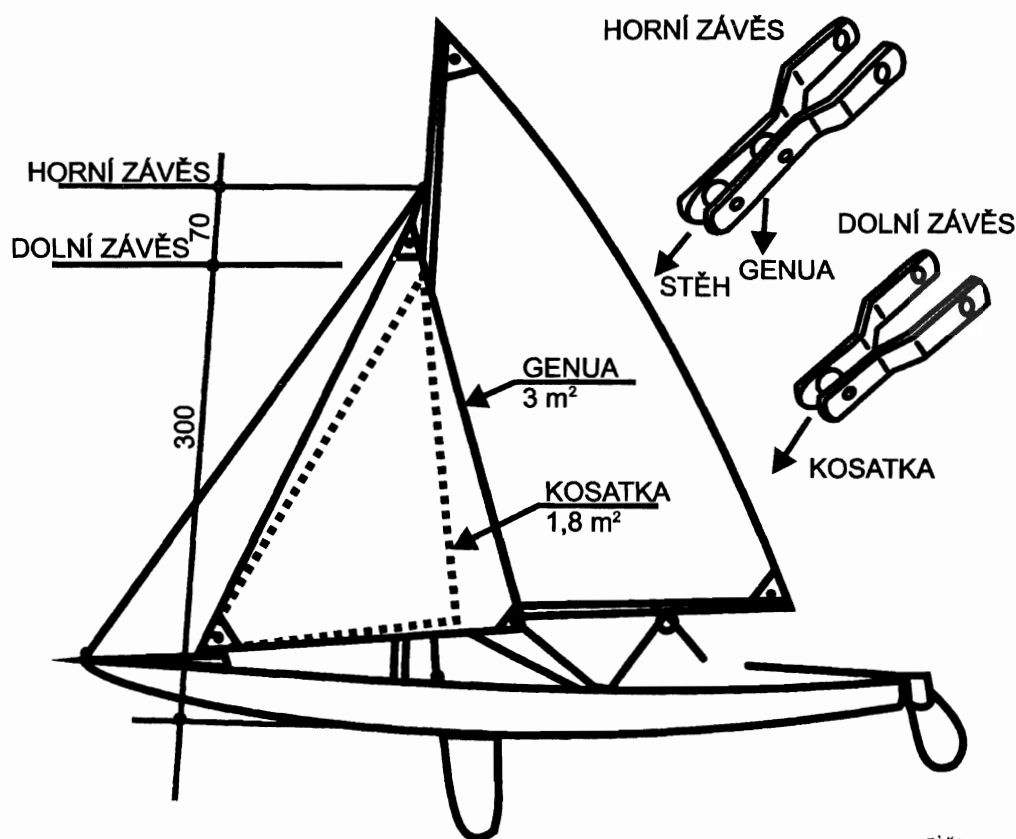
Chcete zvýšit rychlost a manévrovací schopnosti své P550? Pořídte si velkou kosatku GENUU! Je určena pro zrychlení plavby při bočním, zadobočním a zadním větru. Samozřejmě pro ostřejší stoupání proti větru je vhodnější normální kosatka. Normální kosatka i genua mají u P550 samostatné spouště a jejich střídání je možno provádět velmi rychle a za plné jízdy. Genua má spoušť na horním závěsu stěžně, kde je uchycen stěh. Kosatka má závěs na dolním závěsu stěžně, kde jsou uchyceny upínačky.

Kdo máte ještě původní provedení stěžně bez horního závěsu, provrtejte otvor při navlečené plachtě skrze komínek a připevněte závěs pro stěh a genuu.

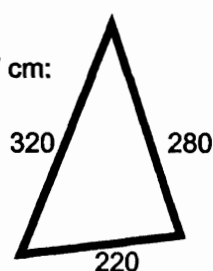
Kdo máte zájem o hotovou plachtu, volejte včas Jašku - 0603 269 616.

Oskar

OPLAČTĚNÁ PRAMICE P550

ROZMĚRY GENUY V cm:

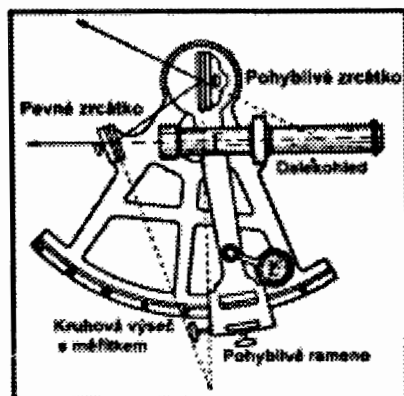
S E X T A N T

aneb stručné představení navigační pomůcky

Mořeplavci odedávna potřebovali zjistit na širém moři, kdeže to vlastně jsou. Nebudu se tady zabývat starými navigačními pomůckami, jako byla „Jakubova hůl“ nebo oktant či quadrant. Každopádně základem bylo vždy zjistit zeměpisnou šířku a pak odvodit i zeměpisnou délku. Ono to vlastně není přesné, copak staří Féničané věděli o zeměpisných délkách a šířkách? I když... Co víme my o tom, co věděli naši praprapraotcové?! Vždy však šlo o to, změřit nějak a v nějakých jednotkách výšku Slunce, nebo nějaké hvězdy nad obzorem. Takže, co to ten sextant vlastně je:

Stručně řečeno, ze všech výše vyjmenovaných úhloměrných nástrojů, se do dnešní doby používá právě sextant. Jméno „sextant“ pochází z toho, že měřítko na přístroji je právě jedna šestina kruhu. Suchozemec považuje sextant za cosi velmi romantického a zároveň za něco velmi, velmi nepochopitelného. Jak výše řečeno, není to však nic jiného než nástroj k měření úhlů. Z toho vyplývá, že na lodích se používalo a používá zrcadlového sextantu ke zjišťování zeměpisné šířky. Jak již bylo řečeno, podstatou měření je zjistit výšku některé jasné hvězdy, hodně se k tomu používá Polárka, nebo Slunce nad obzorem. Teď k tomu samotnému principu zrcadlového sextantu. Jistě sami znáte, jak se na některých fotoaparátech (zejména na jednookých zrcadlovkách) zaostřuje obrázek. Na matnici vidíte (při rozostření) dva stejné obrázky. Otáčením zaostřovací obruby fotoaparátu splynou v jednu chvíli oba obrázky v jeden, máte zaostřeno. Nějak podobně to funguje na sextantu. Jsou na něm upevněna dvě zrcátka, jedno je pevně spojeno s rámem přístroje, druhé je na pohyblivé ručce, která se pohybuje po oné šestinové kruhové výseči, tedy na onom „sextantu“. Na rámu přístroje je ještě pevně namontován dalekohled. Navigátor hledí dalekohledem na hvězdu nebo Slunce, jejíž nebo jehož výšku nad obzorem chce změřit. A vidí rozdvojený obraz, tak jako v hledáčku nezaostřeného fotoaparátu. Posouvá onu pohyblivou ručičku po kruhové výseči, až oba obrázky splynou v jeden. V tom okamžiku je osa obou zrcátek totožná a je možno na měřítku odečíst změřenou hodnotu, tj. výšku zaměřeného objektu nad obzorem. Schematický obrázek sextantu vám napoví více.

Schematický obrázek sextantu, nejdůležitějšího přístroje k určování polohy lodí.

Jenže... Hezky se to píše nebo povídá. Změřit ale na ky mácející se palubě přesně výšku hvězdy nad obzorem, to tedy není jen taková legrace. Když si k tomu připočtete třeba rozbouřené moře a Polárku prokmitávající jen občas clonou mraků, je to docela obtížné a napínavé. Před lety jsem (já, tedy Amateur) sextant dostal poprvé do ruky sextant na palubě školní lodi a po vypočtení všech veličin vyšlo, že náš EAGLE proplová právě nad Himalájemi!! A to jsem měřil na palubě velké, poměrně stabilní lodi, měřit na palubě malé jachty na moři je práce pro děda Vševeda, který se navíc vyučil navigátorem. Ale dnes již existuje elektronická satelitní navigace (známé GPS), a na velkých lodích je obrazovka přístroje jednak velká jako u velkého televizoru a jednak je to vše propojeno na počítač a navíc ještě spojeno s radarem. Právě tuhle kombinaci jsem se letos naučil obsluhovat.

Samotný sextant ovšem nestačí ke změření polohy lodí. Je přece třeba znát i zeměpisnou délku. K tomu ale nutno znát přesný čas. Dnes opět je to jednoduché, časové signály se vysílají radiem, ale na lodích v předešlých staletích k tomu sloužily důmyslné chronometry, obvykle pečlivě uschovávané v kapitánově kajutě.

Teď ale přijde matematika a to těžší pro výpočty poloh. Jistě i nejmenší vlče ví, že Zeměkoule se točí kolem své osy a že jedna otáčka trvá 24 hodin, tedy přesně 1440 minut. Naše Země je rozdělena 360 poledníky. Tak se mnou teď trochu počítejte: Vydělíme počet minut počtem poledníků. Co nám vyjde? No přece 4 minuty! Co to pro naše měření znamená? Totiž to, že v pravé poledne mají všechna místa ležící o jeden stupeň na západ poledne o 4 minuty později. Logicky tedy místa ležící o jeden stupeň na východ mají poledne o 4 minuty dříve. Lodní chronometr nebo přijímač časových signálů pracují převážně s časem ZULU (také UTC - Universál time coordinated) dříve pak „čas greenwichský“. Představte si, že Vaše loď pluje západním kursem (laicky „na západ“). Slunce nad Vaší lodí právě kulminuje, je tedy poledne, ale hodiny ukazují 2 hodiny 30 minut času Z (ZULU). Časový rozdíl je tedy 150 minut. Vydělíme tedy 150 čtyřmi (4) a vyjde nám co? Přece 37 a půl stupně západní délky.

Jenže „šedá je všechna teorie a zelený je strom života či praxe“. Na první pohled se zdá, že je všechno podstatně jednodušší, alespoň v teorii, a naopak v té praxi mnohem obtížnější, než by se zdálo suchozemci. Všechny admirality světa (a vede admirality britská) vydávají k usnadnění navigace nejrůznější tabulky a to i teď v době navigace satelitní. Tyhle tabulky obsahují všechno možné, přílivy, odlivy, směr a rychlost mořských proudů, teplotu vody, směry větrů a tak podobně. Zajímavé jsou tam předpovědi na tři roky dopředu týkající se vztahů Měsíce a Slunce k ostatním nebeským tělesům, zatmění a zákryty a ještě mnoho jiného.

Nedivte se tedy, že předmět „navigace“ je na všech námořních školách jeden z hlavních a nejobtížnějších předmětů.

Což Vám z vlastní praxe stoprocentně potvrzují!

Jirka Hold-Amateur

30 LET FLOTILY LIBEREC - II. díl

III.

Družina (jak jinak?) Bobrů se rychle rozrůstala a když z vodáckého Brandýsa přišel zkušený Oleg Kovářik - Kápi, rychle vzrostla na 1. oddíl vodních skautů Liberec s pokřikem:

„Kotrče, pádla, brekekec, 1. vodní Liberec!“

Aktivita oddílu byla značná. Klubovnu u hráze přehra-
dy se sice nepodařilo získat, ale k Bejbymu byla z rybníč-
ku u Textilany přenesena první loď s názvem BRAUE-
REI MAFFERSDORF neboli Pivovar Vratislavice, do
měsíce si kluci přebarvili košile na modro a z prken vy-
hoblovali pádla, aby se 21. února, v den oslavy 35 let čs.
Skautingu, mohli blýsknout v celé parádě. Na Majálesu
už obsluhovali na Jezírku v Lidových sadech půjčovnu
lodiček a plovoucí parket, v létě jeli na první tábor na
Darré, dnešní Souš, jen s gumovým člunem a opravenou
BRAUEREI. V roce 1947 dočasně získali klubovnu na
Jezírku a potom v ulici Na Svahu. To už dokázali postavit
první pramici Te-Če-To a oddíl se rozrostl na posádky
Rejnok, Delfin, Žralok a nejmladší vlčata tvořili Želvič-
ky. Tábor byl opět na Souši, ale už bez zbytku střediska
a ryze vodácký. Rok 1948 do života oddílu zdánlivě ne-
zasáhl - tábor byl na Jizeře u Kláštera Hradiště, oddíl byl
znám i venku, takže se zúčastnil závodu O modrou stuhu
v Kolíně. Jenom přišel o číslo, protože vodní skauti ne-
směli vyčuhovat. Z 1. oddílu vodních skautů byl najed-

nou 7. vodní oddíl Junáka. Ale už rok 1949 byl rokem
posledního tábora. Po táboření v Mnichově Hradišti splula
jedna posádka po vodě až do Děčína. Jejich skautské kro-
je již budily v Ústí obdiv a pozdvižení, v Děčíně bylo
Tečeto prodáno, aby bylo na jídlo a cestu domů. Po něko-
lika týdnech živoření se oddíl pod tlakem událostí roze-
šel.

V letech 1950 - 1968 někteří členové emigrovali, někte-
ří se podíleli na šíření myšlenky, že Liberec má nejbližší
k moři, jejich zásluhou vznikl kanoistický oddíl DSO Lo-
komotiva a těsně před Pražským jarem jeden z oddílů
Modrého kruhu.

27. března 1968 svolal Jiří Bartoš - Taktik první oddí-
lovou schůzi obnoveného oddílu a 17. dubna se sešli všich-

Pokračování na str. 11

PŘÍSPĚVEK K DEBATÁM O SKARE 2002

*Koukám, koukáš, kouká,
jako to pěkně fouká,
tak pojed', vezmem loď,
ať už pod přídi to šplouchá!*

Člověk jednou vynechá a hned přijde o parádní podí-
vanou. Loď padají už na startovní čáře, trhají se plachty a
praskají kormidla. Vztyčené varovné prsty míří k nebesům.

Prostě, pořádně to zafoukalo a...

Kormidelníci zapomněli přidržet ráhno při halse, tím ho
zbrzdí, aby nenarazilo v plné rychlosti na upínačku. Výtahy
kosatek byly špatně zajištěny, povolovaly se a kosatky ne-
mohly dobře táhnout a posádky se divily, že špatně stoupají
proti větru atd. Viz. Stopařův článek SKARE - SLEZSKÁ
HARTA v červnové Kapitánské poště. .

Kotel smůly se vytil do vedoucí Maovy pramky, kte-
ré prasklo kormidlo 5 metrů před cílovou čarou! ... Po těch-
to zážitcích se zřejmě ne jeden kapitán zamyslel nad průmě-
ry a tloušťkami použitých materiálů a zvláště nad materiálem
plachet. - Ze Stenova referátu v téže Kapitánské poště.

V pondělí večer telefon: „... listy kormidel by měly
být z 3 mm nerezplechu!“

Vážení uživatelé oplachtěných P550, nepropadejte
panice! Veškerý materiál použitý na plachty a takeláž je
úměrný účelu, pro které jsou pramice konstruovány, tj. spor-
tovní plachtění dorost (do této charakteristiky by patřilo ješ-
tě slovo „rekreační“, ale nerad bych se dotkl citění mořských
vlků).

Maovi se zřejmě ulomil závěs kormidla, který byl na
prvních pramicích nýtovaný. U novějšího provedení jsou již
místo nýtů přivařeny šrouby. Materiál na plachty je zahrad-
nická folie, aby se daly pořídít za patnáct stovek.

Pořadatel REGATY musí uvážit a rozhodnout, co si
za daných povětrnostních podmínek může s P550 dovolit,
která kategorie musí startovat se sníženou plochou plachet -
bez kosatky, anebo kdy má vytáhnout na signální stožár čer-
nou vlajku a vyhnat posádky na břeh.

Pokud někdo chce jezdit a závodit i v extrémních
podmínkách, je nutno sáhnout podstatně hlouběji do kapsy
a pořídít si plachtovníci na to vybavenou včetně dacronových
plachet. A také tuto loď „dostat do ruky“ a trvalým trainin-
gem se udržovat v patřičné kondici.

Těším se, že na příštím SKARE se potkáme a že to
bude foukat!

Oskar

Pokračování ze str. 10

ni dostupní členové oddílu včetně nových zájemců o práci s dětmi. Oddíl byl zaregistrován jako 10. vodní oddíl Junáka a velmi brzy se rozrostl na přístav s názvem Maják. V čele byl opět Kápi, přístavnými Racek a Taktik. Jednotlivé oddíly vedli František Ščerbák - Fanda, Anička Ščerbáková - Tallerová, Vladimír Cvrček - Vezír, Vlasta Rulcová - Andílek. Přístav držel pohromadě díky nové klubovně u Březové aleje, pevné ruce Kápiho a hlavně díky potřebě se co nejvíce naučit jeden od druhého. Proto byli vítáni staří i novější členové Lubomír Jedounek - Bublina, Jaromír Bečka - Sekula, Blanka a Radek Kudelovi - Chaluzníci, Ivan a Milan Gabrielové - Bici a Nalym, Karel Kulštejn - Červený, Vladimír Tvrďý - Fous, Jan a Míša Danko, Jaroslav Doležel - Fosfor a další a další.

„Kotrče, pádla, brekekec, vodní skauti Liberec“ opět hlaholilo Libercem.

První tábor byl putovní po Jizeře z Malé Skály a nostalgicky skončil na starém tábořišti v Klášteře Hradišti. Jenže pak přišla invaze spojeneckých vojsk a rýsoval se další zákaz Junáka. Jako po celé republice, i v Majáku se horečnatě připravovala nová generace vůdců a kapitánů. Jednotliví kapitáni absolvovali lesní školy a kurzy, dospělí oldskauti Mroží se scházeli každý týden na Akademii. Tábory 1969 na Špince u Červeného Kostelce a 1970 na Orlíku byly opravdu velkolepými vodáckými podniky s velkým lodním parkem pramic, kanoi, přívěsným motorem a dvěma plachetnicemi Mlok.

Jenže velký přístav už držel pohromadě jen zřetelným ohrožením Junáka a proto vyvstala potřeba vydávat společný časopis. Tím se stal půlnočník NEPTUN TIMES, který sloužil a dosud slouží jako kronika, společenský list, metodický materiál, zábava a tmel. I výskyt příšery ŽMLV měl týž účinek. Na posledním táboráku si přítomní slíbili, že se zde za dvacet let opět sejdou.

K poslednímu dni srpna 1970 byl Junák opět zrušen a Maják měl na vybranou: Přejít do Pionýrské organizace nebo zaniknout. Raději zanikl, přestože vlčata a žabičky byly na vynikající úrovni.

A pak nastala doba rytmik, která je popsána v prvním odstavci.

IV.

První název oddílu vzniklého 20. 1. 1972 byl FLOTILA MLÁDEŽE, ZÁKLADNA KANOISTICKÉHO ODDÍLU TJ LOKOMOTIVA.

„Obrátíme se na Skloexport, tam mají hodně dětí, a kromě toho uděláme volný nábor,“ rozhoduje Taktik, teď už zvaný jen Tik.

„Jako základ vezmeme šestníky vlčat,“ doporučuje Racek.

„Sehnal jsem volnou výkladní skříň na knihovně,“ hlásí Nalym.

„A my dáme k dispozici Neptun Timesy, to chytí,“ přidávají se Sekula a Vezír.

V den D se před loděnicí na přehradě sešlo třicet kluků, prakticky kompletní smečka vlčat. „Už je to tady!“ hlaholí.

„Ticho, nic není tady, to je něco úplně nového. Kde jste se tu vzali?“

Ukázalo se, že jsme vlčata připravili opravdu dobře, odílová štafeta fungovala i po dvou letech.

Ke smečce jsme přibrali pár kluků ze Skloexportu a Flotila mohla začít. Z Mrožů tu byli Tik, Racek, Sekula, Vezír, Míša, Fous, Červený, Nalym, Bici, jako roveři přišli Fěfi, Kanonýr, Huspenina, Bambejšek, Petr Pavlík a další. Jádrem ovšem tvořila bývalá vlčata Sunar, Čochtan, Bizon, Rys, Terč, Plácek, Čoudil, ... Přidal se i drsoň Wimpy. První schůzky probíhaly v lázních a v loděnici Lokomotivy. Začaly se obnovovat staré tradice a vytvářet nové. První tábor byl tradiční puřák z Malé Skály do Klášteřa Hradiště. Prvně se hrála zimní hra Boj o severní pól, před Vánoci byla první nadílka lesní zvěři u stromečku v Jizerských horách nad vodárnou.

Některé pojmy jsme pozměnily, některé ponechali. Kromem byla modrá pracovní košile, modré džíny a bílý pásek se sponou typu rover. Jen Fěfi úporně a neukázněně nosil přezku s lilii. Posádky dostaly jména po historických lodích Spray, Kon-Tiki, Paprsek, Pelican. Kormidelníci byli povýšeni na kapitány, člunaři se stali bocmany, všichni dospělí se jednoduše nazývali lodivodi.

V roce 1973 se názvy ustálily, každá loď začínala jiným písmenem a měla ve znaku jinou vlajku číslice signálního kódu. Civetta, Kon-Tiki, Fram, Pelican, Bounty a Endeavour dlouhá léta tvořily neměnný základ posádek rozdělených do dvou oddílů zvaných mužstva.

Horší to bylo s politickým a ideologickým nátlakem. Aby členové nemuseli vstupovat do pionýrských oddílů na školách, zaregistrovala se Flotila u okresního domu pionýrů a přijala další název PIONÝRSKÁ FLOTILA. Znamenalo to ovšem skládat pionýrský slib. Jak z toho ven? No přece jej složíme na Baltu. Okresní rada pionýra nám sehnala autobus, dodala čtyři členy pionýrského štábu a pionýrskou tajemnici. My dodali tlumočnicka dr. Stehlíka - Stěha a libreto trasy na Rujanu, kde se prý vyskytl žmlv. K vázání šátků jsme tajemnici nepotřebovali, protože jsme sehnali originální námořníky a červené šátky jsme v Sassnitzu okamžitě směnili za tamní modré. Tajemnice byla u toho a nemohla namítat.

Na tábor jsme vyjeli na Lužnici po stopách fiktivního husitského hejtmána Matěje Palce. Když jsme pak pod starou oddílovou vlajkou Majáku dopluli na Orlík, zjistili jsme, že naše tábořiště je devastováno rozvalujícími se lufťáky a nic jsme s ním už nechtěli mít. Nazvali jsme to kdysi krásné místo Mys Mastňák a nikdy tam už netábořili. Zato jsme našli své dávné příbramské bratry skautující pod hlavičkou TOM a hajného, který se na nás pamtoval a proto našel perfektní nové tábořiště. Během jediného dne jsme zde vybudovali kuchyň, tabu, stožár, stojan na pádla, nezbytnou latrínu a zbytné sluneční hodiny.

Mezi nás zcela zapadli nováčci jako Dymogan, Limo, Amplion, Mustang, Mlčoch. Navíc jsme se seznámili s jachtařem Jirkou Krčmářem, který nám slíbil půjčit příští léto loď pro plutí na Baltu.

Flotila začala naplno.

Pokračování na str. 12

Pokračování ze str. 11

V.

V roce 1974 jsme se seznámili s Velkým Šéfem z Ústí a vypluli na první jarní plavbu z Roudnice do Děčína. Poněkud jsme ho udivili svou disciplinovaností, znalostí semaforu a rychlostí, s jakou jsme předjížděli na dřevěných pramicích jeho laminátové šestikanoe.

Na Balt, přesněji Greifswaldský záliv Flotila vyplula s novým názvem FLOTILA, LETNÍ PIONÝRSKÝ TÁBOR ROH SKLOEXPORT, se dvěma půjčenými plachticemi Alice a Bel Ami a s hrou na piráta Klause. Z nováčků se do paměti zapsali především neukázněný Op, nevyzpytatelný To, neumytelný Žambourek, nepoučitelný Hroch. Sunar, Čochtan a další získali zkušenosti s vedením a navigací plachtice, zatímco Op získal zkušenosti s mořskou nemocí...

Flotila žila námořnickým životem: Mužstva čili oddíly se jmenovaly fregata, členové nosili jednotné námořnické kloboučky - bombónky a od podzimu stejné modré tepláky. Liberecký kreslíř Olda Krupička navrhl znak vycházející z barev Majáku - bílá kotva na modrém poli ve žlutém záchranném kruhu. Vlajka Flotily vznikla pouhým pootočením vlajky Majáku o 90o a doplněním o onu kotvu. Po celá další léta jsme pak nosili kotvu na místě slibové lilie.

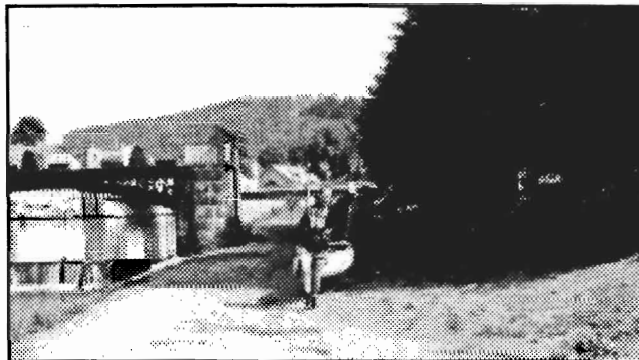
Rok 1975 byl asi pro Flotilu hmotně nejbohatším. Skloexport zakoupil gumový člun, dva přívěsné motory a v březnu pozval na výjezdní zasedání do Navarova. Obratnou manipulací admirality se výjezdní zasedání změnilo v první návštěvu plesu v Jesenném, kde jsme postupně maškarní plesy změnili na námořnické. Míša z Polska propašoval harcerské matrosbundy, které se staly našim oficiálním krojem. Plni drzosti jsme vydali Statut Flotily, který byl úpravou skautského zákona a organizačního členění. Název jsme opět změnili na FLOTILA, KLUB VODÁČKÉ A JACHETNÍ TURISTIKY ODPM LIBEREC.

Letní tábor byl na jednom z nejhezčích míst Orlíku v zátoce Solnice (Špenátovka). Sekula dokázal vléct dřevěnou flotilu Flotily za jediným motorem a oplachtit pramice. Tábor byl ve znamení jachetního výcviku.

Rozešli jsme se s Lokomotivou, definitivně opustili jejich loděnici a získali šatny opuštěné potápěči (dnešní klubovnu). První členové admirality slavnostně složili zkoušky vůdce malého plavidla.

Nejdelší tábor byl v roce 1976 na místě zvaném Vilemína. Roveři, kteří vytvořili třetí fregatu, měli první běh, zbylé dvě fregaty druhý běh a pro děti Skloexportu byl třetí běh. Orlická přehrada měla 12 m pod stav a my jeli poprvé od napuštění novomlýnskou šlajsnou. Ostatně, Féfimu se tak líbila, že se snažil Pelicanem projet její elektrárnou. Třetí běh se zase vyznamenal tvarohovým šilenstvím a ochromením celého tábora včetně pomocného vedoucího Barona Trly, Bizon si pokusil vybičnout oko a Tik se učil francouzsky, neboť měl odjet do Tunisu. Z původního vedení náhle zůstal jen Racek a Vezír, Féfi, naštěstí dorostli Bizon, Sunar a Čochtan, Pinocchio a Pedro.

III. ročník Krajských přeborů v kanoistice Liberecký kraj 7. 9. 2002

Rozhodnutím krajského kapitána byl organizací letošního ročníku určen 4. oddíl VS z Jablonce nad Nisou. Všichni jsme se sešli u loděnice na Paraplíčku za Železným Brodem. Byly zde zastoupeny posádky z Jablonce nad Nisou, Turnova a Mimoň. Bojužel z Liberce nepřijel nikdo.

V 10 hodin se asi 25 posádek postupně vydalo na trať zdotat úsek Jizery od Spálova do Splzova – celkem 8 km. Na trati čekalo soutěžící přenášení jezu v Železném Brodě.

Závod byl perfektně připraven, počasí prálo, nálada byla skvělá, chtělo to jen trochu víc vody. v 15:30 byly na slavnostním nástupu vyhlášeny výsledky. Pokud bude HKVS pořádat celostátní kolo, tak dvě vítězné posádky z každé kategorie – C2 a K1 jsou připraveny!

Velký „DÍK“ pořadatelům a za rok zase na některé naší řece – Á..hoj!

**Jan Šantora-Cipajs
VS Mimoň**

Povodňový deník - záplavy v Neratovicích

Marcela Holubová – Přístav vodních skautů Neratovice

ÚTERÝ 13.8. 2002

Kolem třetí přijíždím domů z práce. Pouštím si televizi a poslouchám o povodních, které zasáhly jižní Čechy a hlavně Kralupy nad Vltavou. Odpoledne se jdu podívat na loděnici. Narazím tam na Pytlíka s Netopýrem. Dávají věci do vyšších pater. Prý nic není potřeba vynést. Nikdo nepočítá s tím, že by se mohlo rozvodnit i Labe. Také se dovídám, že pro dvě pramice si přijeli hasiči a odvezli je do Spolany. Třetí vynášíme ke škole, abychom ji mohli v případě nutnosti poskytnout městu.

Večer v 18.00 máme sraz v K2, abychom se domluvili na naši výpravě do Beskyd. Ve vinárně skoro nikdo není. Je tu puštěná televize. Při těch strašných záběrech přemýšlíme, jak bychom mohli pomoci i my. Jsme schopni se postarat o větší počet dětí během záplav. Opisuujeme si čísla krizových center z Kralup a Červeného kříže a pokoušíme se dovolat. Mobilní telefony stále hlásí, že je síť obsazena. Pak to ještě zkusíme z pevné linky, ale nejde to. Tak na sebe dáváme kontakt alespoň na náš městský úřad. Půl hodiny poté volá městská policie, že svolávají dobrovolníky do 1. Polabské. Během 20 minut jsme na místě. Posílají nás až dozadu k hromadě písku. Je tu s námi pět aktivistů Greenpeace a několik Ukrajinců. Plníme pytle s pískem a nálada je vcelku dobrá. Pořád máme pocit, že se nás to netýká. Vždyť je ta Vltava daleko a Labe se přece jen tak nerozvodní. Kolem půlnoci si dáváme přestávku. Greenpeace přivezli nějaké jídlo a nabízejí ho ostatním. Ukrajinci se vytratili a zůstává nás jen pár. Vtipkujeme na adresu Greenpeace, ale oni naše vtipy moc neberou.

Kolem jedné se jdeme ještě podívat k Žebrákovi na Labe. Voda je už pod mostem na betonce. Jedeme domů.

STŘEDA 14.8. 2002

Ráno vyjždím do práce na Mělník. Autobus projíždí přes Kelské Vinice a Větrušice. Voda je rozlita po celém poli kolem silnice a jediná ta je relativně nad vodou. Na Mělníku se jdu nejdříve podívat na soutok. Nejsem tu jediná. Hlouček lidí stojí na vyhlídce. Míjím plačící starší ženu. Říkám si, že to přeci nemůže být tak strašné! Pak se mi naskytl ten pohled. Voda je rozlita po okolních lesích kam až mohu dohlédnout a blíží se k mostu...

Jdu do práce. Tam mi můj nadřízený sděluje, že bych dnes měla jít lovit raky do Pšovky. Lovit raky?! V Kralupech je většina domů pod vodou, ohlašují, že by mělo stoupnout i Labe a já mám jít lovit raky? Naštěstí se za mě přimlouvá Lubošova žena a pouští mě domů.

Při projíždění Kelskými Vinicemi je vidět, že za ty dvě hodiny voda rychle stoupla. Staví se bariéry z písku a hladina dosahuje až k silnici.

Jdu se podívat na loděnici. Tam potkávám opět pár lidí. Voda je ještě v korytu, ale pořád stoupá. Pytlíkovi volá Lucika. Na II. ZŠ je evakuační místo v tělocvičnách, ale nemají matrace ani přikrývky. Prosí nás, abychom dojeli na Hara-

sov. Je jich tam prý dost. Bereme tři auta a vyrážíme. Přes Mělník už nemůžeme. Silnice je uzavřena. Bereme to přes Kostelec...

Náklad jsme vyložili ve škole. Tam se setkávám s holka-ma, které pomáhají v tělocvičně. Od nich se dovídám, že kluci staví hráze z pytlů u Martinka a u nádraží. Jedu domů na oběd. Kolem druhé vyrážím do školy. Volá mi Pytlík, že jsou s pramicí ve Stylu, ať přijdu. Stavuji se ještě pro holky a běžíme dolů. U závor ale narážíme na zátaras a policii, která nás nechce pustit dál. Nakonec nás pouštějí hasiči. Ve Stylu lovíme z Labe objemné nádoby na čisticí prostředky. Pak nás volají do Libiše. Potřebují tam nutně loď. To už máme i druhou pramici. (Třetí zůstala zaplavená ve Spolane) Stavujeme se na obecním úřadě. Nabíráme zástupce obce a vyrážíme na místo. Najíždíme co nejbliže k vodě, kde už nás s úlevou vítají místní hasiči. Konečně budeme někde potřeba. Vyráží první pramice po zatopené části obce. Jedeme se podívat, jestli ještě někde nezůstali lidé. Pohled je to strašlivý. Domy zatopené až po štíty, páchnoucí voda všude kolem nás. Nezmůžu se na slovo. Jen se tiše dívám na tu spoušť. V tu chvíli jsme asi všichni v šoku. Tohle nikdo nečekal. Nikdo si nedovedl představit, že by voda vystoupala tak vysoko. Garáže pod vodou, zatopené zahrady někde hluboko přes dva metry pod námi... Naštěstí jsme žádné obyvatelky už nenašli. Míříme k bytovkám. Tam voda už zaplavila sklepy a v přízemí dosahuje asi do výšky půl metru. Z vody vidíme pár starších lidí na balkónech. Najíždíme až ke schodům. Máme s sebou policistu, který zvoní na zvonky a oznamuje, že musí všichni pryč. Stojím v prvním patře a nechce se mi dál. Volají mne ke starší paní, abych jí pomohla zabalit. Vzpamatovávám se. Paní je o holích, nemůže se moc pohybovat a je zmatená. Vzpomínám si, co všechno říkali v televizi o nutných věcech, které se mají sbalit při evakuaci. Balíme nějaké oblečení, hledáme léky. Pak paní ještě telefonuje své dceři, jestli by u ní mohla zůstat. Vypínáme jističe a hledáme klíče od bytu. Snažím se na paní moc nespíchat a uklidňovat jí. Spíš bych potřebovala uklidnit sebe. Nakládáme ještě pár lidí a jedeme přes dětské hřiště k autům. Klouzačky, které byly ještě před chvílí vidět jsou pod vodou. Hladina rychle stoupá. Stihli jsme pár výjezdů k bytovkám, pak přijeli profesionálové z Broumova s motorovými čluny a střídají nás. Jsme pozváni na obecní úřad. Tam pro nás mají jídlo a kafe. Pak ještě přináší starostka pár rohlíků, sýry a termixy, že prý to někdo přinesl pro skauty. V tu chvíli si uvědomuji, že v zátopové oblasti v Libiši máme i nějaké děti z oddílu. Tak snad jsou v pořádku.

Do Libiše na úřad dorazil i Bubla z Mladé Boleslavi. Přijeli s klukama už včera, přivezli rafty a teď je zavolali do Spolany.

Večer se jdeme opět podívat na loděnici. Tam už je asi dvacet čísel vody.

Jdeme spát.

Všichni jsme na telefonu a čekáme, kdo nás zavolá.

Jirka Hold-Amateur (t.č. už zase v Čechách)

GUADALCANAL 8.

aneb „Tokijský expres“

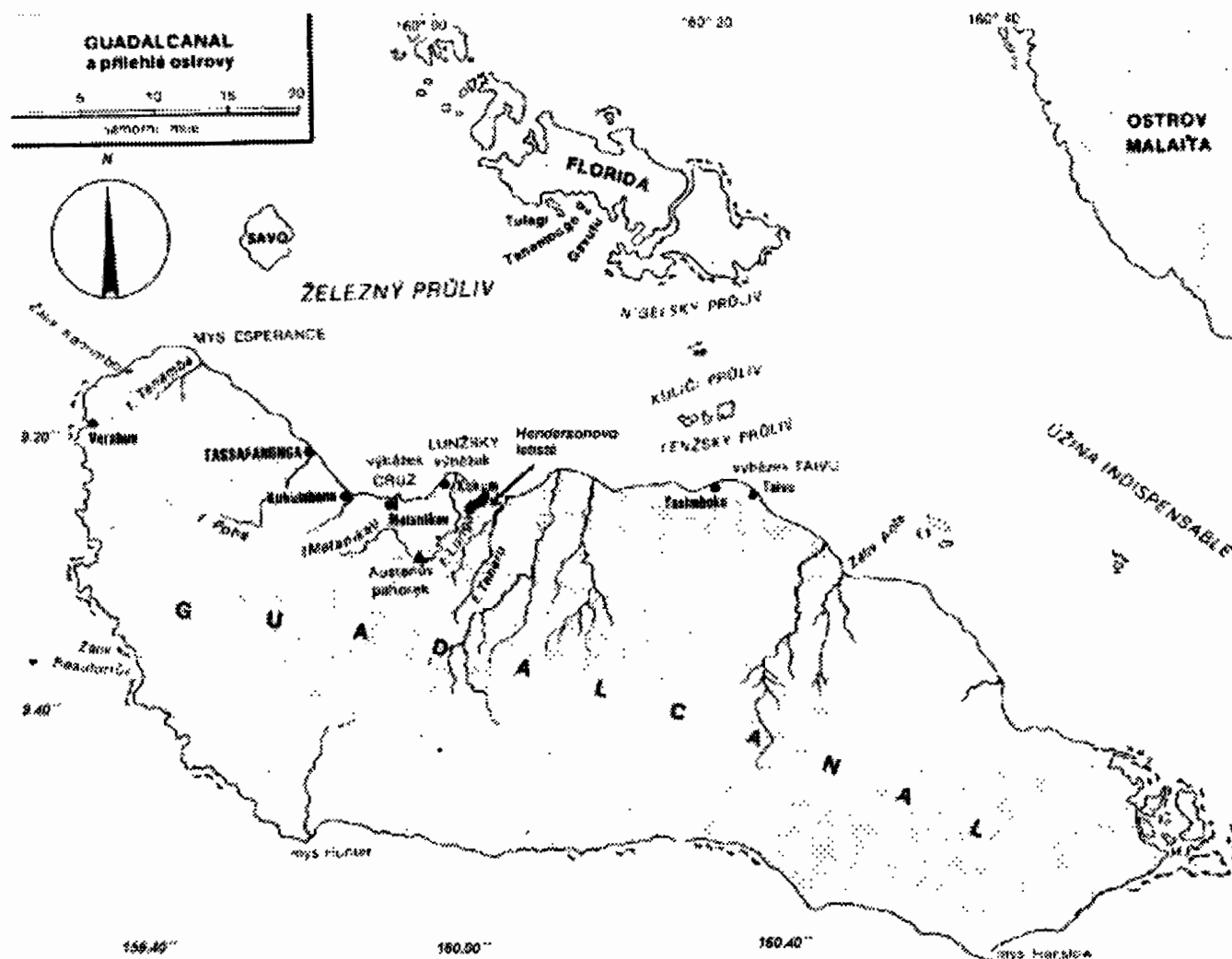
Vítám Vás všechny v novém ročníku KAPITÁNSKÉ POŠTY a doufám, že jste všichni v pohodě absolvovali letní tábory, já osobně jsem strávil 4 měsíce v USA a z toho dva a půl měsíce na školní lodi v Atlantickém oceánu. Při návštěvě US námořní akademie v Annapolisu jsem mohl prostudovat některé archivní spisy a dokumenty týkající se právě slavné bitvy o Guadalcanal. Jak jistě víte, je tato bitva hlavním námětem našeho 4. NAVIGAMUSu.

A jak jsem slíbil v 10. čísle budu Vám dnes povídat o tom, co to byl v době bitvy o ostrov Guadalcanal tak zvaný „Tokijský expres“, jak vznikl a jak ztrpčoval život nejen US námořním pěšákům a letcům na Hendersonově letišti, ale i japonským námořním velitelům.

Nelze na malém prostoru stránek KAPITÁNSKÉ POŠTY vylíčit všechny historické souvislosti kolem bitvy o ostrov Guadalcanal, vždyť jen v námořním archivu US je o této

bitvě několik tisíc stránek. Když se tedy v bitvě o Guadalcanal ve dnech 12. - 15. listopadu Japoncům nevydařila velká námořní ofensiva, pokládalo velení japonského námořnictva za prospěšnější a pro další válečné operace za důležitější ostrov vyklidit a neztrácet čas a neplýtvat prostředky na jeho ovládnutí. Jenže japonský militantní premiér Hideki Tó d ž o a pozemní velení japonských vojsk se resolutně proti tomuto návrhu postavili. Japonci stále chtěli obsadit Hendersonovo letiště na Guadalcanalu a vybudovat na jižním Šalomounském souostroví silnou základnu pro své lodě a pozemní síly. I to hrálo úlohu, že na části ostrova Guadalcanal stále zůstávala poměrně silná japonská posádka s velitelem plukovníkem H j a k u t e m. Jenže tyto japonské síly neměly ani dostatek potravin, ani munice a ani nej-

Pokračování na str. 15

Pokračování ze str. 14

běžnějších životních potřeb. A tak velmi schopný japonský kontradmirál Raizó Tanaka vytvořil lodní svaz torpédoborců, které začaly noc co noc dovážet japonské posádce na Guadalcanal potraviny, zbraně a munici. Budiž hned podotknuto, že Tanaka ostře a zásadně nesouhlasil s tím, aby bojové lodí byly používány k transportním účelům a denně se vystavovaly útokům amerických letadel, startujících z Hendersonova letiště. Tanaka pokládal bojové lodí za příliš cenné, než aby byly neustále vystavovány při nočních plavbách na Guadalcanal útokům amerických rychlých člunů a bombardovacích letadel. Kontradmirál Tanaka se tímto svým názorem nikdy netajil a při známé ortodoxní disciplíně v japonském námořnictvu samozřejmě vyvolal velkou nelibost svých nadřízených v císařském válečném hlavním stanu. Ale Tanaka měl pravdu! Torpédoborce třídy FUBUKI o výtaku 2090 tun byly vyzbrojeny devíti torpédometry, protiletadlovými děly a dosahovaly velkých rychlostí. Rozhodnutím velení v Tokiu byly tyto moderně vyzbrojené lodí degradovány na dopravní a nákladní lodí.

Jenže v té době již japonské námořnictvo nemělo tolik lodí, jako na začátku války a tak každý prostředek, jak dopravit odříznuté japonské posádce na Guadalcanalu zásoby, byl dobrý. Kontradmirál měl těchto torpédoborců k dispozici osm. Původně vykládal zásoby u pobřeží, ale tento způsob byl velmi riskantní. Tanaka vyzkoušel proto nový způsob dodávání zásob japonské posádce. Potraviny a léky byly uloženy do vodotěsných kovových sudů, v nichž bylo ponecháno tolik vzduchu, aby sudy plavaly na hladině. Několik těchto sudů bylo vždy spojeno provazy a když torpédoborec dojel do guadalcanalských pobřežních vod, byl tento „vor“ svržen do moře. Torpédoborec okamžitě obrátil a rychle odejel z pobřežního pásma, kde hrozilo nebezpečí, že bude napaden americkými letadly. Japonští vojáci na Guadalcanalu si pak pro plovoucí sudy dojeli motorovými čluny a přitáhli je ke břehu.

Torpédoborce tohoto Tanakova seskupení připlouvaly pravidelně ve čtyřdenních intervalech a při návratu ze „zásobovací“ plavby obvykle napadly svými děly Hendersonovo letiště a tak unaveným námořním pěšákům a „Seabees“ zneříjemňovali noční odpočinek. A právě pro tuto pravidelnost nazvali Američané tyto japonské výpravy TOKIJSKÝ EXPRES. Po tomto názvem vešla tato operace i do historie námořní bitvy o Guadalcanal.

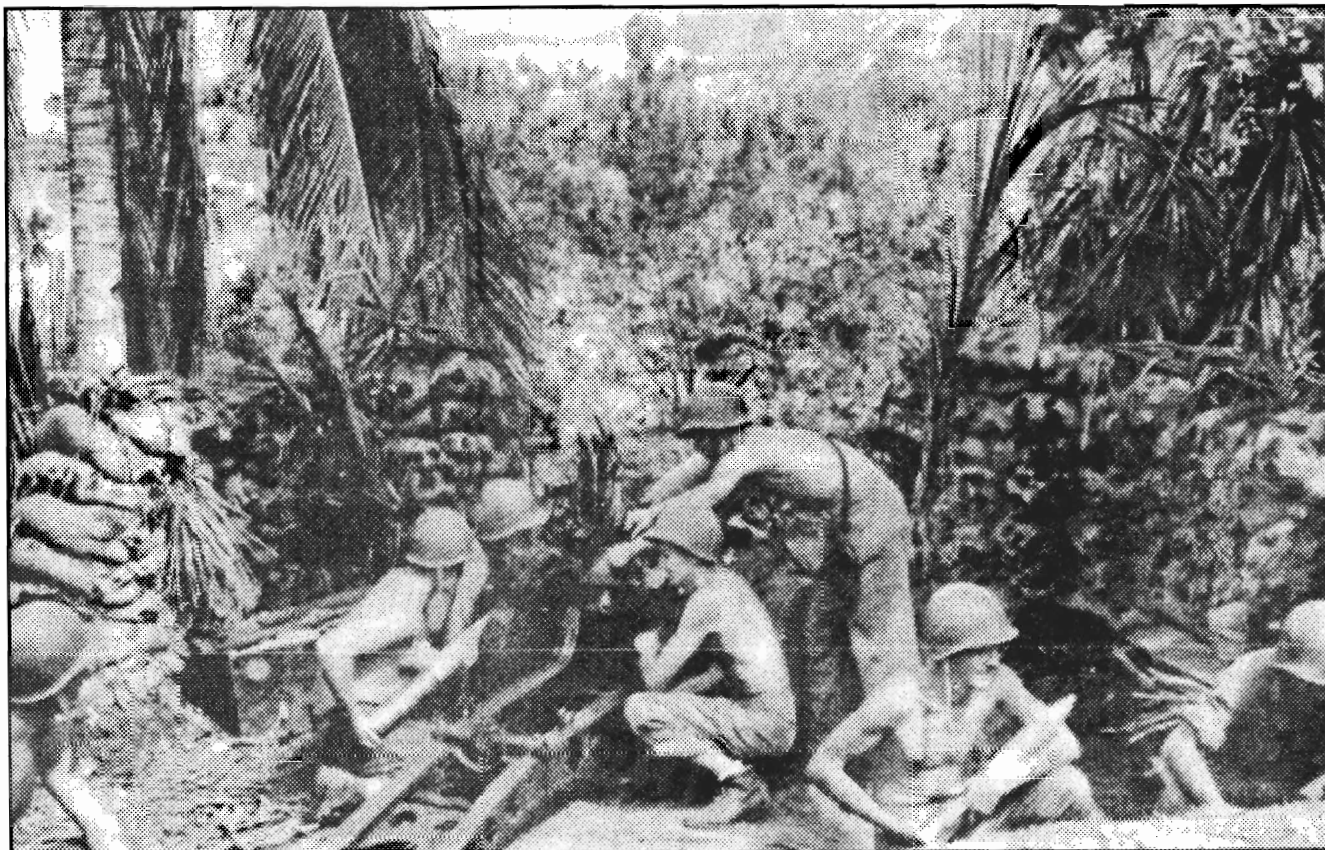
Jakmile však Američané získávali v jižních Šalomounech převahu ve vzduchu i na moři, byly pravidelné cesty TOKIJSKÉHO EXPRESU čím dále tím riskantnější. Kontradmirál Tanaka rozhodně nechtěl přijít o svých osm nejmodernějších torpédoborců a tak byly do zásobování Japonců na ostrově nasazeny ponorky. Jenže, jak změnit ponorku na zásobovací plavidlo? Bylo tedy nutno ponorku odzbrojit, tím získat místo, naložit žoky rýže a vydat se v noci ke Guadalcanalu, tam se vynořit a rýži vykládat ručně na pevninu. Ale po dobu vykládky se vynořená a nehybná ponorka (stejně jako před tím torpédoborec) stávala více než snadným terčem pro každé americké letadlo nebo rychlý torpédový člun. Proto Císařský hlavní stan společně s velením námořnictva hledal možnosti, jak rizika snížit.

Na ponorkové základně v Tokijském zálivu bylo provedeno mnoho zkoušek, jak potraviny z ponorky dostat na břeh Guadalcanalu. Při prvních pokusech byly normální žoky rýže zastrčeny do komor torpédometů a ponořená ponorka je vystřelila (stejně jako normální torpédo) pomocí stlačeného vzduchu. Výsledky však byly velmi zlé. Žok s rýží se roztrhl hned v torpédometu a dokonce ve vodě rozptýlená rýže ucpávala průduchy ponorek. Pak Japonci zkusili uložit rýži do krabic od sucharů a zase je vystřelit z torpédometů. Tentýž špatný výsledek, krabice se trhaly již v rourách torpédometů. Nějaká koumavá japonská hlava si tedy vymyslela dutá dřevěná pouzdra ve tvaru skutečných torpéd. Do dutin nalcpli opět rýži a vystřelili z torpédometů. Ale vysoký tlak, který je nutný k vystřelení torpéd způsobil, že i tato dřevěná „rýžová torpéda“ praskala stejně jako před tím žoky a sucharové krabice. Jak praví dostupné japonské prameny, zkoušky trvaly tři dny a jejich jediným výsledkem bylo, že hladina Tokijského zálivu byla pokryta vrstvou již v té době vzácné rýže. Po neúspěchu těchto pokusů byl opět použit způsob vykládky, jako v počátcích TOKIJSKÉHO EXPRESU, tj. bedny a balíky potravin byly z ponorky ručně vloženy do čekajících člunů. Pro zdlouhavost tohoto vykládání byl později náklad přivážen v gumových vacích, které byly upoutány na horní palubě ponorky. Ale i toto často selhávalo. Při cestě pod hladinou se do vaků dostávala mořská voda, která potraviny znehodnotila. A tak se i ponorky vrátily ke způsobu, jaký před tím používaly torpédoborce, totiž potraviny a zásoby uložit do vodotěsných ocelových sudů a ty uložit na horní palubu ponorky. Ponorka mohla zůstat pod hladinou, na místě sudy uvolnit, ty vypluly a Japonci je na hladině sesbírali. V konečné fázi, tj. v lednu 1943 pak Japonci sestrojili jakýsi vyloďovací člun, který měl nosnost kolem dvou tun a na bocích měl upevněna dvě „slepá“ torpéda. Na tomto monstře byly naloženy potraviny a potřebný válečný materiál. Ponorka s tímto zařízením doplula ke břehu, člun uvolnila, na něj přesedl jeden člen z posádky ponorky a spustil pohon torpéd. S tímto soustrojím dokormidloval ke břehu, kde čekali již vyhladovělí japonští vojáci. Protože dojezd tohoto „torpedovoru“ byl až 4.000 metrů, nemusela ponorka dojíždět až do nebezpečných pobřežních vod. A ještě jeden způsob dopravy Japonci vyzkoušeli. Ze starší ponorky všechno vymontovali a do prázdného trupu uložili kolem 50ti tun zásob. Aktivní ponorka vzala toto podivné plavidlo do vleku a dotáhla je až k pobřeží Guadalcanalu.

Ale všechny tyto pokusy nakonec nedokázaly japonskou posádku na ostrově Guadalcanal zachránit a Američané ostrov a tím i Hendersonovo letiště opanovali.

PRAMENY:

- US námořní akademie v Annapolis - archiv.*
- King, Ernest J.: The United States Navy at War 1941 - 1945. Washington 1947.*
- Smith, S.E.: The United States Navy in World War II. New York 1966.*
- Bruce, George: Sea Battles of the 20th Century. Londýn 1975.*
- Hubáček, Miloš: Vítězství v Pacifiku. Praha 1986.*

BOJ V ZELENÉM PEKLE GUADALCANALU

I. díl

Ve druhé světové válce se odehrály tisíce bitev. Tou rozhodující pro válku v Tichomoří byla šestiměsíční urputná bitva o ostrov Guadalcanal v jihovýchodní části Šalamounových ostrovů. Japonci tehdy nasadili na moři, ve vzduchu i na souši značné vojenské síly, aby získali zpět tamní téměř dostavěné letiště, které 7. srpna 1942 dobyla americká námořní pěchota.

Na střetnutí s americkým válečným loďstvem se japonské válečné námořnictvo připravovalo již od dvacátých let. Nově jmenovaný velitel japonského Spojeného loďstva, admirál Jamamoto, provedl v létě 1940 zásadní revizi záměrů Císařského válečného námořnictva - cílem nyní bylo ničení amerického Tichomořského loďstva ještě v přístavech, tedy dříve, než by mohlo zasáhnout. Japonci tím chtěli získat čas na konsolidaci dobytých zemí a na vytvoření obranného pásma ve středním a jižním Tichomoří.

Nejznámějším projevem této strategie byl útok na Pearl Harbor v prosinci 1941 a ohromující úspěch

v následujících čtyřech měsících války na moři navodil v nejvyšších japonských místech atmosféru, v níž se všechno zdálo být možné a proveditelné. Zvláště starší důstojníci byli infikováni tím, co později historici označili jako „nemoc z vítězství“, jejímž hlavním příznakem byla snaha dosahovat nesnadných cílů pomocí skrovných prostředků.

Této nemoci se japonští strůjci válečných plánů nedokázali zbavit ani po šokující porážce v červnu 1942. Japonci stále ovládali Tichomoří, a proto hlavní stan nařídil uvést znovu do chodu operaci, která sledovala izolaci Austrálie a byla pozastavena po bojích v Korálovém moři. Prvním krokem měly být dvě souběžné operace, jejich cílem bylo rozšíření perimetru o Novou Guineu a Šalamounovy ostrovy.

Na obě tato území vstoupili Japonci v květnu 1942 a od června začali jejich technici s intenzivní výstavbou letiště na Guadalcanalu, dosud zcela neznámém ostrově v jihozápadním Pacifiku.

Pokračování na str. 17

Pokračování ze str. 16

Operace Tkanička

Americká zpravodajská služba tuto skutečnost odhalila 5. července a její objev urychlil rozhodnutí o nové strategii po překvapujícím vítězství u Midwaye, jehož chtěli Američané využít pro rychlý přechod z defenzivy. Rázem museli jít stranou všechny spory o to, v kolika fázích měla zamýšlená ofenzíva v jihozápadní oblasti Pacifiku proběhnout i kdo ji měl řídit a velet jí. Bylo totiž evidentní, že fungující japonská pozemní letecká základna na Guadalcanalu by pro americké loďstvo znamenala katastrofu a přerušila by také životně důležité spojení mezi Austrálií a Amerikou.

Ačkoliv měli Američané o Guadalcanalu pouze několik nahodilých zpravodajských informací, jednu starou námořní mapu a ostrov nebyl výhodným operačním cílem pro žádné tažení, bylo okamžitě rozhodnuto o intenzivní operaci Shoestring (Tkanička). Během několika dnů byly shromážděny dosud nejpočetnější vylodovací síly - devatenáct tisíc námořních pěšáků - a ty, v naprostém utajení, vyrazily pod vedením generálmajora Vandergrifta v konvoji 89 lodí, aby svedly boj o tento ostrov.

Z moře vypadal 210 kilometrů dlouhý a 40 kilometrů široký Guadalcanal krásně, ale ve skutečnosti odporně páchl a byl místem nedýchatelného ovzduší a zhouby. Jeho četné bažiny a škráloupem pokryté laguny obývali obrovští krokodýli a ostrov byl odpudivým místem s pavouky velkými jako pěst, vosami dlouhými jako prst, ještěrkami obrovskými jako noha nebo maličkými jako palec. Byli tam také mravenci, jejichž kousnutí páliho jako oheň, i stromové pijavice, které padaly shůry na své oběti.

Kromě nevelkého počtu domorodců byli dalšími obyvateli ostrova milióny škorpiónů a stonožek, které zanechávaly na lidské kůži odpornou zanícenou stopu. A žili tu také hadi a suchozemští krabi, krysy a netopýři, ptáci mrchožrouti a miliardy bodavého hmyzu. V noci se objevovala mračna moskytů přenášejících malárii nebo některou z mnoha obávaných exotických zimnic.

Hendersonovo letiště

Všichni námořní pěšáci, kteří 7. srpna dopoledne vystoupili na břehy Guadalcanalu, proklínali ovzduší, které vyvolávalo vysilující, nesmírné pocení. Zato se téměř nesetkali s vojenským odporem, neboť zaskočené japonské ženijní a stavební jednotky uprchly do deštného pralesa, jen co mezi nimi během snídaně začaly vybuchovat americké granáty a bomby. Zhruba patnáct stovek Japonců opustilo hangáry, kryty a téměř hotové, 1200 metrů dlouhé letiště. Tomu dali Američané okamžitě název Hendersonovo podle majora, který v bitvě o Midway nasměroval své letadlo přímo na japonskou bitevní loď a zničil ji.

Kromě komplexu přístavních hrází, můstků, mrazírny, radiostanice, elektrárny a výroby kyslíku objevili američtí pěšáci také obrovské množství zčervivělé rýže. Všem z ní bylo sice na zvracení, ale netišili, že je právě tato rýže později zachránil před vyhladověním.

Japonská reakce na překvapivé vylodění Američanů byla okamžitá a rychlá. Ironií však bylo, že se tak stalo proto, že vycházeli z milných tvrzení. Domnívali se totiž, že invazní síly spojenců tvoří pouze zlomek jejich skutečného počtu a jde asi o pouhý průzkum bojem.

Císařské vrchné velitelství bylo přesvědčeno, že i kdyby šlo o trvalé vylodění, nedalo by mnoho práce dobýt pozice zpět. Japonci navíc velmi podceňovali bojovnou hodnotu americké námořní pěchoty. Proto nevyčkali, až se přichystá přiměřená odpověď, ale vysílali postupně řadu posil, které se opakovaně zvyšovaly, takže to, co obě strany zpočátku pojaly jako rychlý úder a protiúder, se rozrostlo do vleklého tažení.

Zdroj: Právo, sobota 3. srpna 2002

Zpracovala: Majda

Udělejte si kurs!

(Slova chvály po absolvování kvalifikačního kursu pro instruktory vodní turistiky)

Ted' jste si řekli, že jsem se zbláznil. Já, který byl vždycy proti papírování, výkaznictví, zkouškám pro zkoušky a prověřování jednoho druhým a všech navzájem pořád dokola, vás posílám na další školení a dokonce

ještě mimo systém skautského vzdělávání. Tentokrát to ale myslím naprosto vážně, protože v pětidenní akci pořádané na počátku května lektory z Univerzity Palackého v Olomouci jsem nenašel chybu. Dostal jsem se k celé věci proto, že jsem chtěl udělat školní výlet na Vltavu. Veškerý materiál zapůjčil přístav (jen tak mimochodem - na půjčovném dostal 10 tisíc Kč), řediteli jsem zdůvodnil, proč potřebuji, aby se mnou jeli dva členové přístavu - středoškoláci po maturitě, a naopak souhlasil s tím, že ke všem skautským zkouškám absolvuji ještě kvalifikační kurs instruktora vodní turistiky. Proč ne, když škola za mě zaplatila kursovnu (2450 Kč) a já se podíval do míst, která jsem dosud vodácky neznal. Taky proto, co mi řekl Pavel Česák: „Okoukej, co tam dělají jinak a co z toho můžeme použít.“

Kurs vedli dva lektori a absolvovaly ho dvě desítky kantorů a kantorek všeho věku a nejrůznější vodácké zkušenosti. Zvládli ho všichni, jediný problém měli ti, kteří podcenili pokyny a nevezali si neopren. Přestože bylo totiž mezi 8.-12. květnem nádherné počasí, byli jsme ve studených vlnách Moravy zpočátku téměř neustále. A co podtrhuji, všech pět dní bylo maximálně využito k nácviku a výcviku na několika typech lodí, k několika způsobům záchrany a nakonec i ke splutí, pro většinu účastníků neznámých částí Moravy. První den jsme sice jen tak pojížděli po pískovně u Nákla (základní výcvik na kanoi i na kajaku), ale pak jsme dva dny vždy po šesti hodinách trénovali v peřejích v Hynkově. Nikdy jsem si nemyslel, že bych ani ne sto metrů dlouhý peřejnatý úsek mohl projet tolikrát. Taky jsem přišel na chuť plavidlu, kterým jsem dosud málem pohrdal, totiž nafukovacímu člunu Pálava. Na trénink v peřejích je výborný, skoro nic neváží, lehce ho vylijete, odnesete, kam chcete a nakonec složíte do loďáku a jdete domů. K dispozici byly i laminátové kanoje, raft a rodeo kajaky, které se mi taky moc líbily. Na konci této části byla zápočtová jízda spočívající v projetí známého úseku s předepsanými místy nájezdů do a výjezdů z proudu, s přejezdy, traverzy a zpětnými traverzy. Stejně důkladně se procvičovala záchrana s nejrůznější-

mi záchrannými prostředky, přičemž se ukázalo, že třeba hodit správně házečí pytlík kolegovi unášenému prudkou peřejí, natož ho vytáhnout, aniž by vás stáhnul za sebou, není vůbec jednoduché. A to jsme se všichni tvářili, kolik turistických akcí pro děti a mládež už jsme vedli. Lektori Dalibor Musil a Jiří Reichert to však brali skvěle. Hned na začátku kursu zavedli tykání všech zúčastněných a komu se něco nedařilo, tomu se věnovali a podrželi ho tak, aby i on předepsaný prvek zvládl. Trochu mi to připomínalo naši lesní školu. Jakousi odměnou za splnění zápočty byly plavby v obou závěrečných dnech. Obě však byly zároveň modelovými situacemi, kdy se všechny posádky postupně vystřídaly ve vedení a určovaly způsob plavby a překonávání překážek. V sobotu jsme tedy spluli z Hanslíkovic (nejsem si jist, jestli jsem si název vesnice zapamatoval správně) do Postřelmovo a v neděli ukončili pohodovou plavbou mezi lužními lesy po Střední Moravě z Hynkova do Horky. To už je vlastně skoro Olomouc, a když tam po cestě pod korunami vzrostlých listnatých stromů náhle vplujete, připadáte si jako v Benátkách. Po obou stranách jen pár centimetrů nad vodou schůdky, ploty zahrádek, dřevníky, kůlny a nízké domky, pak mostek těsně nad hladinou, a když se podíváte kolem sebe, vidíte na stěně nejbližšího domu ceduli s nápisem Vodní ulice. Je ještě jiné město, které má Vodní ulici?

Každopádně doporučuji každému, kdo bude chtít nebo potřebovat pro vedení jakékoli akce kvalifikaci instruktora vodní turistiky (upřímně, pro vedení školních kursů či výletů je naše kapitánská zkouška velmi sporná), právě ten tým, u kterého jsem absolvoval já. Zaručuji organizační zajištění, kvalitní výuku s velkým důrazem na praxi (doplňenou videonahrávkami včetně jízd samotných účastníků) a kamarádkou atmosféru. Díky automatickému tykání jsem například jen zcela náhodně zjistil, že zarputilý svalovec v neoprenu, který se opakovaně a marně snažil přervat říční proud, je ředitelem jednoho výchovného ústavu...

Kontaktní adresy:

RNDr. Dalibor Musil, Stojanova 8a, 74601 Opava,
tel.: 0653/711411, 0606 326 001

Mgr. Jiří Reichert, Mírová 29a, 74601 Opava,
tel.: 0653/715552, 0607 715 688

Ježek

Z kurzovního deníku — Seč 2002

Den 1.

Je den odjezdu a já se těším a vypadnu z Prahy mezi partu skautů. Musím si přiznat, že jsem plná očekávání. Dojeli jsme na základnu, možná i včas, ale naše cesta byla zajímavá a plná překážek. Hráli jsme plno seznamovacích her, které splnily účel.

Den 2.

Nějak se mi tu nelíbí, raději bych na kurzu, na kterém jsem byla na začátku prázdnin. Nedokážu se tu s tím nějak srovnat. Chybí mi tu taková ta atmosféra, že jsme všichni kamarádi, ale ti starší nás chtějí něco naučit a předat nám své cenné zkušenosti. Probíhají přednášky: Jachting na suchu, meteorologie, ale nic moc mi to neříká. Hrajeme s Payou hru Člověče, úsměv. Alespoň něco mi dnes nevadí.

Den 3. a 4.

Mám stejné pocity jako den předtím. Začínám tu z toho mít sevřenej žaludek, myslím na cestu domů. Probíhají standardní přednášky, ale některé mě fakt zaujaly, jako třeba: V kroji i bez kroje, Na konci žerdi, Hvězdičky, Jachting v praxi.

Den 5.–8.

Situace se začíná měnit k lepšímu, mění se atmosféra a začínám si zvykat. Hrajeme další běhací hry, třeba Franciso-va cena byla fakt dobrá. Probíhají další přednášky, zjišťuji, že už tu mám dva póly, kladný je Majda a lidi kolem ní a záporný Slůně. Zřejmě je to v projevu a v přístupu. Nejvíce se mi líbila psychologie - pedagogika, batikování, savování. Super jsou i večerní projížďky okolo ostrova Přátelství. Je to úžasný pocit pozorovat večerní oblohu, hýbající se lodě, když cítíte a slyšíte tu vodu kolem jak šplouchá o borty a pádlujete.

Den 9.

Dnes je sobota, den odpočinku. Připravuje se dříví na večerní táborák, hrají se hry a někteří dodělávají dárčky. Před ohněm probíhají Vánoce. K večeri dokonce byla ryba a bramborový salát. Je to chvíle kdy stojím s partou skautů u stromčku, zpíváme koledy a já hodnotím svůj poslední aktivní rok, kurz, i Vánoce. Uvědomuju si, že rok byl v celku dobrý, víc už jsem udělat nemohla. Vánoce jsou za posledních 5 let ty nejkrásnější, protože je z nich cítit ta atmosféra Vánoc jak mají být. To je poprvé kdy slavím Vánoce 24. srpna, ale určitě ne naposled. Ještě oheň a spát. Nechtělo se nám jít se Zmrzlíkem spát do chatky, přivezli jsme si celtu a nepoužili ji. To by byla škoda, tak jsme si vzali potřebné věci a šli do leca. Udělali jsme si provizorní spacáky a šli spát. Ležela jsem a mezi špičkami stromů pozorovala oblohu plnou hvězd a těžce se mi usínalo s pocitem, že zítra už budu ležet doma ve své posteli.

Den 10.

Je neděle, uklízíme, balíme, postupně a s pláčem se rozjíždíme domů. Dostala jsem k jednomu svému dopisku, který byl v našich obálkách se vzkazy. Čtu a v polovině dopisu už mám oči tak mokré, že nevidím na písmenka. Navíc přišla autorka, chce po mně dohytovat. Alespoň chvíle na srovnání s realitou. Čtu dál a na konci už odcházím z pokoje na vzduch. Sedím na hřišti pod stromem a snažím se rozloučit s tímto místem a s kurzem. Byl úžasný, pomohl mi vyřešit problémy ve středisku, našla jsem tu kamarády, naučila se něco nového, zažila nová dobrodružství. Musím myslet na ten dopis, na to jak mi jeho autorka dokázala ještě víc otevřít oči, dodat naději a zapálit ve mně svíci, která mě dovede až do konce boje za svobodu, nikdy se nevzdám, ani neutechu, už ne. Od teď, když mi cokoliv je, mám špatný den, tak mi stačí podívat se na naše heslo: LÁSKA, VÍRA, NADĚJE.

To heslo dobrého člověka v kroji i bez kroje.

Zapsala Markiss

NAWAKA 02 - NÁŠ KROK DO EVROPY

Pokus o účast na setkání námořních a vodních skautů v holandském Roermondu, který jsem označil na jarním setkání K+K, se zdařil. I když moje původní představa o delegaci vodních skautů zlínského kraje se z různých důvodů neuskutečnila.

Podstatné je, že delegace vodních skautů z České republiky, představovaná členy 10. oddílu vodních skautů Kroměříž a Ostravského Chosého, se povedla.

První informace o Nawace jsem získal z materiálů na podzimním srazu K+K v Kojetíně. Následovalo počáteční projekční nadšení, přihláška v listopadu 2001, pátrání po informacích a obtížné luštění převážně holandských textů, které nás neopustilo ani v místě samém. Poté už následovalo jen realizační vystřízlivění z původních záměrů, účasti a řešení variant dopravy.

Díky Chosému a jeho vozidlu jsme zvládli kombinovaný přesun autem a autobusem. Ve 21:30 21. 7. je první skupina na místě. Informátor drmolí jen nějaké morning a tomorrow. V průvodci jsem se dočetl, že v Holandsku začíná pracovní týden v pondělí kolem poledne a ono to doopravdy funguje.

Náš camp se nám podařilo najít rychle. V táboře zatím stály jen sem tam nějaké hangáry a označené území pro jednotlivé skupiny bílou barvou. Nám přidělili špičku území u vody. Postavili jsme stany, vyložili kuchyň a Chosé odjel pro druhou skupinu do Belgie do místa, kde je vysadil autobus.

Na informačním centru jsme obdrželi tašku informačních materiálů, pak postupně zelená trička, čepice, pohárky, krabičku k identifikaci a již to jelo naplno.

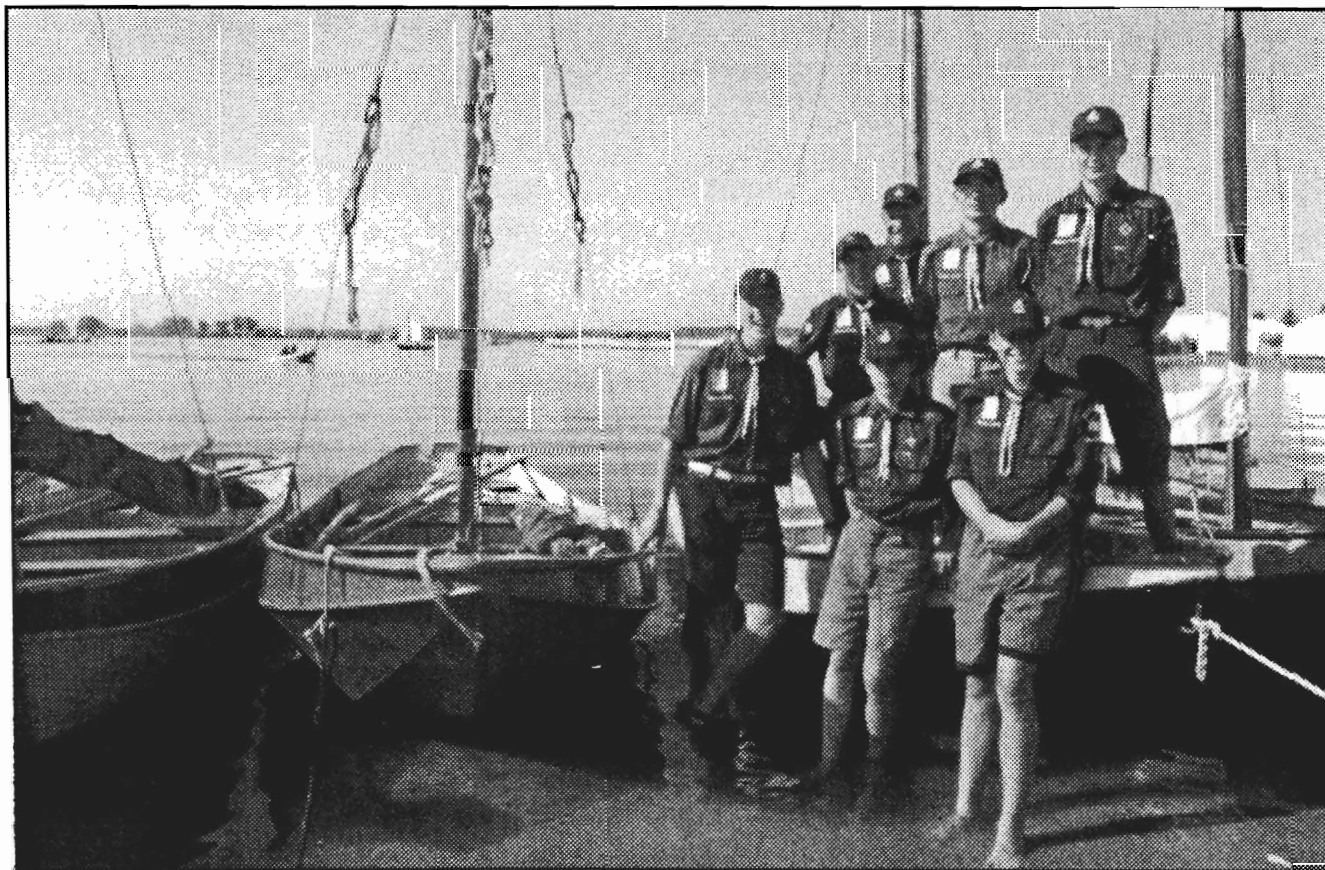
Pro Vaši představu - účastníků kolem 5400, vše rozděleno do 10 táborů pojmenovaných podle bouří a větrů (Bries, Mistral, Tornado, Doldrums, Hurricane,...). Každý měl i svou barvu. My jsme byli zelení - Mistral.

Vše rozprostřeno na obrovské ploše kolem jezera, ramen řeky a kanálů navzájem různě propojených. Na kole se to dalo objet asi za 50 minut. Zahraniční účastníci z Polska, Belgie, Německa, Anglie, Irska, Skotska a Švýcarska byli vsunuti po skupinách do jednotlivých campů. S námi byli ještě Švýcaři ze Zürichu. Postupně jsme se setkali se všemi.

Každý den nás měl přidělen jeden holandský oddíl. V našem campu jich bylo celkem 18, kteří o nás pečovali počínaje stravou, veslováním, plachtěním křtem nováčků, plaváním apod. Také byly společné snídaně celého campu na pobřeží, večerní hrátky, no prostě programů nespočítané. Nechyběl ani táborák (z palet od dodavatelů zboží).

Slavnostní zahájení se uskutečnilo přímo ve městě Roermond. To bylo i s hudebním programem, různými vložkami a bojovým vystoupením Neptuna a Poseidona na několika-metrové výsuvné plošině.

Pokračování na str. 21

Pokračování ze str. 20

Nezapomenutelná byla noční jízda osvětlených a ozdobených fleetů, motorových člunů a velkých plachetnic po řece Meuse do Roermondu zakončená ohňostrojem. Na obou březích i mostech sledovali jízdu stovky diváků a náhodných lidí, kteří jeli v autech podél vody a nadšeně zdravili skauty a naopak.

Největší můj osobní zážitek, skoro šok, byl, když jsem poprvé spatřil fleety. Znam jen jeden - Roermond na Slezské Hartě (dar holandských skautů z Nawaky '97), o který pečuje Eskadra Ostrava.

Tak těch fleetů mají holandští skauti přes 2000 a na Nawace '02 byly skoro všechny! To se prostě nedá vyjádřit ani psát, to se musí vidět. Stovky a stovky různobarevných fle-

tů podél pobřeží. Byla tam i plovoucí doky i více jak 10 metrů široké a 74 metrů dlouhé.

Fleety vyjížděly většinou na jedno veslo v zadu, který šikovný lodník používal specifickým, pro nezasvěcené velmi náročným způsobem. V podstatě jako lodní šroub. (Je to makačka, sám jsem si to zkusil.) Nebo na 2-3 páry vesel nebo samozřejmě na plachty. Také se často vlečou svázaný po několika za sebou za motorovým člunem.

Chci také poděkovat Plazuše z Brna za její sponzorskou pomoc pro naši výpravu, zejména vlajky a trička byla středem zájmu.

Je toho ještě hodně na povídání, proto připravuji prezentaci na podzimní sraz K+K.

Ahoj!

Vulkán

Kapitán 10. oddílu VS Kroměříž

Lodní lístek

*na loď jménem: Czechia
kapitán: Mr. Peter Mikesh*

*den vyplutí: 3. August 2002
trasa: Praha - Bangkok*

Držitel: .....

Výsledky Čajové plavby

ŽABIČKY:

- Šneci (4. odd. VS)** Lenka Holečková - Zuzana Klusáčková, Vendula Havelková, Kristýna Hronzová, Šárka Janíková 24:45
- Piraně (4. odd. VS)** Roman Houdek - Marie Němcová, Sára Huňáčková, Eva Kubátová, Kateřina Škarabelová 25:30
- Strašilk (4. odd. VS)** Zdeněk Jančík - Tereza Pleskačová, Tereza Tiseková, Adriana Jirovská, Denisa Pokorná ... 27:45

VLČATA:

- Zabijáci (6. odd. VS)** Eva Česneková - Ladislav Konvalinka, Michal Zvěřina, Tomáš Plucek, Jan Pospíšil 22:50
- Bambulíni (5. smečka VV)** Mirek Panák - Vojtěch Fiala, Jaroslav Krejska, Mirek Chládek, Petr Janík 23:05
- Orli (5. smečka VV)** Jan Uher st. - Aleš Fiala, Lukáš Jurda, František Vejmelka, Vojtěch Uher 26:39

SKAUTI:

- Yellow Submarine (5. odd. VS)** Tomáš Křehlík - Tomáš Sládek, Matěj Klusáček, Jakub Žilka, Martin Janík 20:27
- ONTARIO (6. odd. VS HAVÍŘOV)** Jakub Neckář - Radek Blažík, Tomáš Spáčil, Jan Fišer, Filip Goldman 21:05
- Titanic (1.+ 6. odd. VS)** Eva Dvořáková - Pavel Zoubek, Jan Zvěřina, Vojtěch Veselý, Jakub Pelikán 25:12
- Cedník (5. odd. VS + 2. odd. dívčí, stř. Srdíčko)** Michal Kóňa - Marian Kóňa, Filip Janík, Helena Bohuslavová, Helena Dvořáková 25:53

ROVEŘI A RANGERS:

- Trojkoalice (1. + 5. + 6. odd. VS)** Vojtěch Havelka - Tomáš Kotrba, Michal Svoboda, Josef Kolář, Tomáš Kočí .. 20:00
- Dantilus (4. + 5. odd. VS)** Dan Janík - Johana Obršlíková, Hana Pleskačová, Zuazna Pelánová, David Gajdoš 21:42
- Špekouni (2. odd. dívčí, stř. Srdíčko)** Iveta Zelingerová - Eva Hlinková, Lída Baslíková, Hana Rohrerová, Zdeňka Malcová 25:07

PLACHETNICE — OPEN:

- Sendý** - Pavel Fiala 31:48
- Šuperka** - Fiala - Fiala - Fiala 32:28
- Humbak** - Libor Jeřábek alias dr. Fumanchu a spol 39:10
- Žlutá ponorka (P 550)** - Pina a Milan Maxa alias Žížal 47:07
- ???** (P 550) - Šejk ..... hodina a více ...

J A M B O R E E

Vodních skautů Zlínského kraje se vydařilo

Ve dnech 24. - 26. 5. 2002 proběhlo v areálu jachetního oddílu TJ Vodní motorismus Hradisko a na vodní ploše „Bagrák“ v Kroměříži setkání vodních skautů a oddílů Zlínského kraje, které se zabývají vodáckou činností.

Cílem setkání bylo ověření vlastních sil i vodáckých dovedností na hladině i na pobřeží, ale také další poznávání oddílů. Soutěžili jednotlivci i posádky ve třech věkových kategoriích. A to v závodě všestrannosti na kánoích v deseti disciplínách, závodě plachetnic kategorie Q a v rychlostním závodě jednotlivců i posádek na kánoi. Asi nejnáročnějšími disciplínami bylo překonávání nízkých lan v sestavě několika skupin, které skoro všichni viděli poprvé v životě. Dále házení házecím pytlíkem na cíl na vodní hladině, nucené „cvaknutí“ s dopravou lodě na břeh a její přípravou k dalšímu použití.

Proběhla také ukázka činnosti Vodní záchranné služby a Kynologů OS ČČK Kroměříž k záchranným akcím na hladině i pod hladinou. Výkon záchranného psa jak plave k vysilenému surfaři a potom k topícímu se plavci a ty pak postupně dotáhne ke břehu, byl oceněn uznalým potleskem.

Večer byl táborový oheň a noční jízda osvětlených skupin lodí ze čtyř světových stran ke společnému středu přátelství uprostřed hladiny.

Při závěrečném hodnocení a loučení bylo nejčastěji slyšet „těšíme se již na druhý ročník“.

Vulkán

Sluneční soustavou krok za krokem

Merkur je planeta, která se nachází nejbližší Slunci. Jméno získal podle boha ochodu a zisku. Je vzdálen přibližně 58 miliónů kilometrů od Slunce. Na jeden oběh kolem Slunce potřebuje 88 dní. Pro astronomy bylo tvrdým oříškem zjištění doby rotace. První pokusy pocházejí z počátku 19. století, kdy Schröter určil dobu rotace na přibližně 24 hodin. Schiaparelli vyslovil názor, že Merkur rotuje vázaně, tzn. že doba oběhu kolem Slunce je rovna době

jeho rotace. Ani další odhady nebyly příliš podložené. Problém byl v tom, že úhlově malý kotouček planety v blízkosti zářícího slunečního

disku neskýtal příliš mnoho podrobností, podle kterých by bylo možné dobu rotace přesněji určit. Navíc je astronomové nemohli sledovat jako kotouček, ale vždy jen jako malý srpek (vnitřní planety jeví fáze jako Měsíc). Rozřešení přišlo až s použitím nové techniky - radiolokátorů. Pomocí odrazů radiových signálů, které byly vyslány k planetě a poté přijaty pozemskými radioteleskopy, se podařilo určit v roce 1965 rotační dobu na 59 dnů (s chybou 5 dnů). S konečným řešením, které se ukázalo jako pravdivé, přišel italský astronom Colombo. Vyslovil domněnku, že Merkur rotuje vázaně v poměru 2:3 a tudíž doba rotace činí necelých 59 dní (to ve svém důsledku znamená paradox v tom, že Merkurův den trvá dva Merkurovy roky).

Vesmírem pluje průměrnou rychlostí 28 kilometrů za sekundu.

Merkur je po Plutu nejmenší planeta sluneční soustavy, průměr činí 4.880 km, což je přibližně třetina velikosti Země. Některé měsíce obřích planet jsou dokonce větší. Na první pohled nás však upoutá velkou hustotou, která činí téměř pět a půl násobek hustoty vody v pozemských podmínkách (čili asi 5.400 kg/m³). To dobře souhlasí s naší představou vzniku a napovídá nám, že v nitru Merkuru bude hojně zastoupené železo a nikl.

Merkur nemá prakticky žádnou atmosféru, neboť podobně jako Měsíc není dostatečně hmotný, aby si gravitací mohl udržet plynný obal. Obsahuje především atomy pocházející ze slunečního větru, tedy převážně helium. Hustota Merkurovy atmosféry je však natolik nízká, že nemá smysl o atmosféře vůbec hovořit. Tato nepřítomnost atmosféry znamená, že byl po miliardy let bombardován malými tělesy, kroužícími kosmickým prostorem. Přitom vznikaly krátery. Největší je Caloris Basin, který je téměř 1 300 kilometrů široký.

Dráha Merkuru je umístěna mezi dráhou Země a Slunce a proto musí občas docházet k tomu, že se Merkur ocitne mezi Zemí a Sluncem a promítne se na sluneční disk. Jelikož je však dráha Merkuru značně skloněna vůči ekliptice = pomyslný disk, který opisuje Země při pohybu kolem Slunce; (různé planety jsou od ekliptiky různě odkloněné, v naší sluneční soustavě se nenachází mimo ekliptiku téměř žádná hmota); prochází Merkur povětšinou z hlediska pozorova-

tele pod nebo nad slunečním kotoučem.

Merkur patří k těm tělesům planetární soustavy, která jsou viditelná pouhým okem, ale není je snadné spatřit. Důvodem je skutečnost, že se při své pouti po obloze úhlově nepříliš vzdaluje od zlatavého slunečního disku. Pohybuje se ve vzdálenostech 46—69 miliónů km od Slunce. Střední vzdálenost je 58 miliónů kilometrů, což odpovídá přibližně

jedné třetině vzdálenosti mezi Sluncem

a Zemí. Proto se po obloze pohybuje v těsné blízkosti Slunce a není jej snadné spatřit pouhým okem.

Podmínky pro pozorování

Merkuru jsou značně nepříznivé, přestože jeho magnituda = jednotka jasnosti hvězd, činí téměř -1,8.

První průlet kolem planety učinila Americká sonda Mariner 10 v roce 1974. Dříve se předpokládalo, že uvnitř dráhy Merkuru obíhá ještě jedna planeta. Bylo jí dokonce vybráno jméno Vulkán a stanovena oběžná doba, ale současný výzkum tyto dohady nepotvrdil.

Historii Merkuru lze rozdělit do 5 hlavních etap hmota planety se rozdělila na hutné jádro a tenký silikátový plášť. Vytvořila se kůra planety natolik pevná, aby na ní mohly vznikat krátery. Merkur prošel obdobím rozsáhlé vulkanické činnosti, která z části setřela prvotní velké krátery a roviny. Planeta byla bombardována meteoroidy a byly vytvořeny i tak velké útvary, jako je již zmiňovaný Caloris Basin. Opět se projevila vulkanická činnost, snad zčásti jako důsledek předchozích impaktů = dopadový kráter. Vulkanická aktivita skončila a reliéf planety byl dotvořen jen malými impakty.

Povrch Merkuru je v mnohém podobný povrchu našeho Měsíce. Podobnost jde tak daleko, že na první pohled je možné zaměnit detailní snímek povrchu Merkuru za snímek povrchu Měsíce. Ovšem na povrchu Merkuru chybí útvary podobné měsíčním mořím. Další zvláštností jsou poměrně ploché planiny mezi velkými krátery a valovými rovinami, daleko méně rozrušené krátery než stejné plochy na měsíčních pevninách. Je zde také menší relativní četnost velkých kráterů s průměry 20—50 km. Další zajímavostí jsou vyvýšeniny, které lze sledovat na vzdálenost několika set kilometrů. Mohly vzniknout jako výsledek postupného smršťování kůry planety, dané pokračujícím chladnutím poměrně velkého železného jádra. Naproti tomu zde nejsou viditelné stopy tektonické činnosti, obvyklé na Marsu či povrchu Měsíce. Nejsou ani žádné důkazy výrazné vulkanické činnosti, která by se projevila v delším odstupu po kráterotvorném období. Většina útvarů na povrchu Merkuru má nápadně ostré obrysy, což jednak svědčí o úplné nepřítomnosti erozních vlivů, jednak o vysokém stáří většiny Merkurova povrchu, vzhledem k tomu že krátery vznikly před 3—4

Pokračování na str. 24

MERKUR

Pokračování ze str. 23

miliardami let. Podmínky na povrchu Merkuru jsou zřejmě nejdrsnější ze všech vnitřních planet. Je-li Merkur v perihéliu (bod na dráze planety, ve kterém je Slunci nejbliže), dopadá na jednotku jeho plochy zhruba 10 x více energie než při srovnatelných podmínkách na Měsíci. Polední teploty na rovníku planety dosahují až 400°C, zatímco na noční polokouli klesají teploty vlivem intenzivní radiace až na méně než -170°C. Jinou pozoruhodností Merkuru je podpovrchová teplota v rovníkových oblastech, setrvávající nad bodem varu vody a v polárních oblastech, nad bodem mrazu. Je to velký rozdíl proti Marsu či Měsíci, kde je podpovrchová teplota trvale pod bodem mrazu a kde se voda uvolňovaná z nitra planety nemůže dostat až na povrch planety.

Merkur v minulosti sloužil jako skvělá testovací laboratoř pro potvrzení platnosti obecné teorie relativity. Dráha Merkuru je poměrně excentrická. Má tvar protáhlejší elipsy, což v praxi znamená, že rozdíl mezi nejvzdálenějším a nejbližším bodem dráhy vůči Slunci je necelých 25 miliónů kilometrů. To je vzhledem ke střední vzdálenosti mnoho. Při měření poloh Merkuru a výpočtech jeho dráhy docházeli astronomové neustále k nesrovnalostem, které zprvu vysvětlovali existencí další planety, která by byla ke Slunci ještě blíže než Merkur. Tato měření byla provedena ještě před formulací obecné teorie relativity. S vysvětlením tohoto jevu přišla až Einsteinova obecná teorie relativity, která předpověděla a teoreticky vysvětlila jev, při kterém se stáčí celá Merkurova dráha (elipsa) v prostoru. Pozvolné stáčení způsobuje, že se celá elipsa Merkurovy dráhy otočí přibližně za 3 milióny let jednou dokola.

Posledním hitem na Merkur byly objevy náznaku možné existence vodního ledu na jeho povrchu. Říkáte si, že to není možné? Led na planetě nejbližší ke Slunci? Ač to vypadá nepravděpodobně, zřejmě to bude pravda. Celá historie začala na zasedání Americké astronomické společnosti v Palo Alto, na kterém byl ohlášen objev velmi jasné skvrny při

radarovém pozorování Merkuru. Merkur má totiž rotační osu téměř kolmou k rovině oběhu, což znamená, že na dno velkých impaktních kráterů v oblastech pólů nikdy nezavítá Slunce. Teplota se tam udržuje na konstantní úrovni kolem -150°C. Kometární jádra, která v minulosti dopadala na Merkurov povrch, se samozřejmě roztrhla, ale velká část hmoty byla vymrštěná zpět do prostoru a rozléta se na všechny strany. Rozbité horniny obohacené těžkými složkami (převážně vodou) se mohly dostat i na dno hlubokých kráterů v polárních oblastech planety. Tam se uchovaly dodnes. Ledové uloženiny mohly být překryty několik desítek centimetrů silnou vrstvou rozdrobené horniny pocházející z pozdějších dopadů planetek. Takto silná vrstva regolitu (sypká směs horninových úlomků a prachu, která se nachází na povrchu většiny geologicky neaktivních těles), povrch funguje jako skvělý tepelný izolátor. Dnešní radioteleskopy dosahují takových technických parametrů, že jsou schopny k Merkur (a samozřejmě nejenom k němu) vyslat intenzivní svazek radiových vln, které se od povrchu planety odráží. Odražené vlny jsou zpětně detekovány radioteleskopy a po složitém vyhodnocení a zpracování dostaneme výsledný obraz v podobě mapy radarových odrazů. Tato mapa nám může mnoho ukázat a napovědět. Velmi typický radiový odraz má mimo jiné i vodní led, který způsobuje velmi intenzivní odrazy.

Merkur ještě jistě skrývá řadu tajemství a jeho výzkum čeká na další impuls v podobě vypuštění již delší dobu plánované automatické sondy.

Zdroj: internet, Diderot

Zpracovala: Majda

HKVS HLÁSÍ

ZÁPIS

ZE ZASEDÁNÍ HKVS, KTERÉ SE KONALO 6. 6. 2002 V PRAZE

Přítomni: Vezír, Sam, Ježek, Raduš, Pavel, Oskar

HKVS – zareagoval na dopis bratra Effendiho, kterým žádá všechny kapitány a kapitánky o pomoc a vyslechl zástupce 3. přístavu Ostrava ve věci jejich sporu s přístavem Eskadra. Až do podobného slyšení, které bude poskytnuto přístavu Eskadra Ostrava a následného rozhodnutí nebudou další podrobnosti ohledně tohoto případu sdělovány.

Sam – předložil rozpracovaný projekt na SKARE 2004. Zatím není od výkonné rady k dispozici platná osnova pro zpracování projektu, projekt je tedy zpracován podle dosavadních zvyklostí. Elektronickou formou doručil Bimbo projekt pro Navigamus 2004, pro který platí totéž.

Pavel – zpracuje opět pro OVČIN elaborát o tom, co je a k čemu opravňuje KAPKA a co je a k čemu opravňuje kapitánská zkouška.

Raduš – předala HKVS složení zkušební komise pro KAP-KU, konanou v Plzeňském kraji.

zapsal Sam

Plavební vyhláška č. 1/2002 STÁTNÍ PLAVEBNÍ SPRÁVY

ze dne 21.06.2002 o úpravě některých ustanovení Řádu plavební bezpečnosti

Státní plavební správa podle § 22 zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, na základě zmocnění § 3 vyhl. FMDS č. 344/1991 Sb., kterou se vydává Řád plavební bezpečnosti část I, na vnitrozemských vodních cestách České republiky (ŘPB), ve smyslu ustanovení čl. 1.22 Řádu plavební bezpečnosti a v zájmu zajištění bezpečnosti a náležitého pořádku v plavbě, vydává toto nařízení:

Čl. 1

Hlava 9 ŘPB se upravuje takto:

Čl. 9.02 ŘPB

Provoz malých plavidel

Odstavec 7 se mění takto:

1. Vodní lyžování a jiné obdobné činnosti prováděné ve vleku za plavidlem a provozování rychlých motorových plavidel, jejichž účelem je pouze sportovní nebo rekreační plavba, lze provozovat pouze ve vyhrazených vodních plochách nebo úsecích vodních cest vyznačených signálními znaky, které vyznačuje provozovatel vyhrazené vodní plochy nebo správce vodní cesty podle pokynů Státní plavební správy:
  - a. pro vodní lyžování, létání na draku, paragliding apod.:
    - na vodní hladině se použije žlutých bójí s černým nápisem SKI, na břehu modré tabule E. 17 (příloha 7 ŘPB),
    - je-li u takto vyznačené vodní plochy signalizováno vytažením žlutého balónu, je vplutí všem ostatním plavidlům do vyznačeného prostoru zakázáno,
  - b. pro vodní skútry:
    - na vodní hladině se může použít žlutých bójí s červeným praporkem, na břehu modré tabule E.24 (příloha 7 ŘPB),
  - c. pro závodní kluzáky, vznášedla a jiná plavidla s vlastním pohonem plující v kluzu:
    - na vodní hladině se použije žlutých bójí s červeným praporkem, na břehu modré tabule E. 21 (příloha 7 ŘPB).

Doplňuje se nový článek 9.11a

Čl. 9.11a

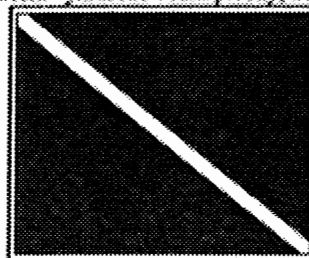
Činnost osob zabývajících se potápěním a vztah plavidel vůči nim (k čl. 6.37)

1. Je zakázáno vplouvat do vodní plochy vyznačené na břehu signálními znaky A.1a, doplněnými na hladině žlutými bójemi, které nesou tyč s tuhou červenou vlaječkou ve tvaru trojúhelníku.
2. Všechna plavidla musí zachovat vzdálenost 25 m od bóje, která nese signální znak A.1a.

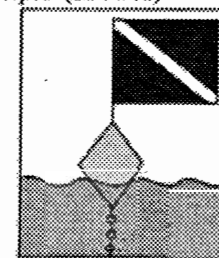
Příloha 7 ŘPB se doplňuje o signální znak:

A.1a

Označení vyhrazené vodní plochy, kde se pohybují potápěči (čl. 9.11a)

Zákaz vplutí do vyhrazeného prostoru

Zákaz plavby ve vzdálenosti menší než 25 m od bóje

A.20

Zákaz plavby vodních skútrů

E.24

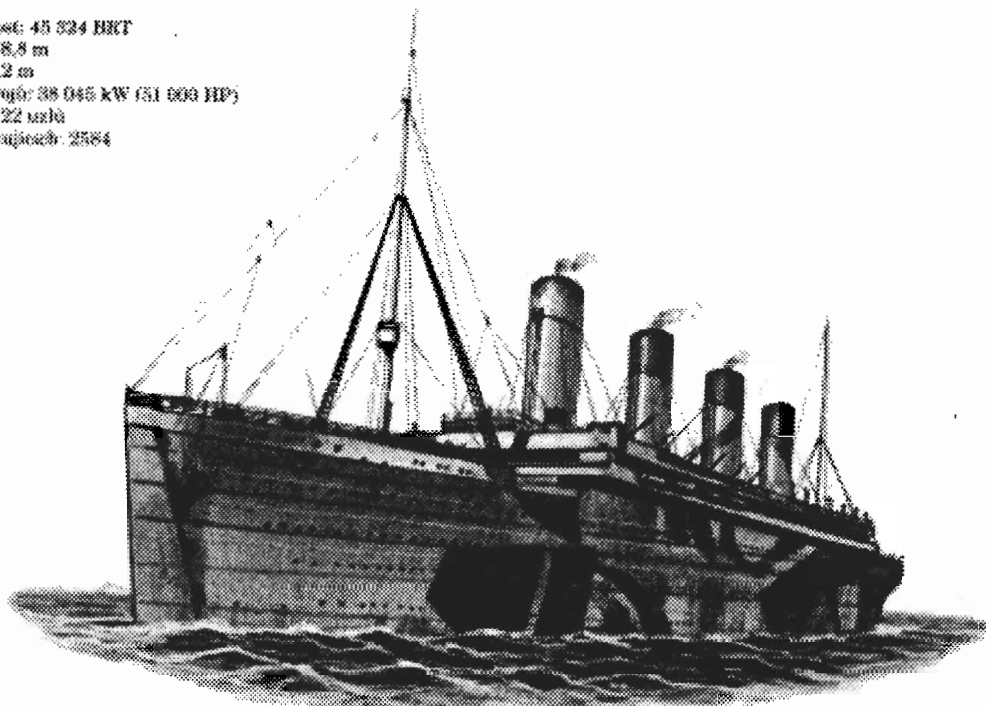
Plavba vodních skútrů povolena

Čl. 2

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 2002. (č. j. 512/Ř/02)

Ředitel
ing. Luděk Cídlina v. r.

Prostornost: 45 324 BRT
Délka: 268,8 m
Šířka: 28,2 m
Výkon strojů: 38 040 kW (51 000 HP)
Rychlost: 22 uzlů
Počet cestujících: 2584

OLYMPIC

1911

White Star Line, Liverpool
Harland and Wolff, Belfast

Začátkem dvacátého století došlo na severním Atlantiku k výraznému zostření konkurence. Lodě německých společností, ale zejména Cunardovy *Lusitania* a *Mauretania*, přinutily i vedení společnosti White Star Line zmodernizovat svou tonáž. Nakonec padlo rozhodnutí postavit trojici nových osobních obrů se jmény *Gigantic* (později změněno na *Britannic*), *Titanic* a *Olympic*. Lodě tohoto typu převyšovaly svou tonáží konkurenci téměř o třetinu.

Všechny tři se zrodily ve známé loděnici Harland and Wolff v Belfastu. První loď nakonec dostala jméno *Olympic*. Na vodu ji spustili 20. října 1910. První plavba ze Southamptonu do New Yorku začala 14. června 1911. Až do nástupu *Titanicu* patřil primát největší lodě právě *Olympicu*. 20. září v Southamptonu došlo ke kolizi s křižníkem *Hawke*, při níž byly obě lodě poškozené. Po tragédii *Titaniku* se musel v zimě 1912–13 *Olympic* podrobit rozsáhlé rekonstrukci zahrnující mimo jiné zesílení vodotěsných přepážek a instalaci dostatečného počtu záchranných člunů. Loď po vypuknutí války přeřadili k transportnímu loďstvu. V říjnu 1914 přišla na pomoc bitevní lodi *Audacious*, těžce poškozené minou v Irákém moři. *Olympic* se ji pokoušel odtáhnout do bezpečí. Bitevní loď se nakonec potopila, podařilo se však zachránit alespoň posádku. *Olympic* měl namále 12. května 1918, kdy se ho pokusila torpédovat německá ponorka *U 103*. Po neúspěšném útoku loď nakonec ponorku taranovala a potopila.

Na první poválečnou plavbu vyplula 21. července 1920 po téměř roční omlazovací kúře v mateřské loděnici. I nadále byla nasazena na lince Southampton – New York. Později, v letech 1928 a 1930 bylo opět třeba upravit prostory pro cestující.

Začátek hospodářské krize těžce dolehl i na White Star Line. *Olympic* se zredukovanou posádkou musel přejít na krátké výletní plavby ze Southamptonu. Po sloučení White Star Line s největším konkurentem Cunard Line bylo rozhodnuto starší lodě vyřadit ze služby. 12. dubna 1935 *Olympic* naposledy zakotvil v Southamptonu. V září téhož roku ho koupila společnost Metal Industries na rozebrání. Jeho osud se naplnil o dva roky později ve skotském Inverkeithingu.

Krátký život sesterské lodě *Britannic*, dokončené v listopadu 1915, skončil o rok později v Egejském moři, kde najela na minové pole a potopila se.

Kapitánská pošta ročník 2002/2003

Informační zpravodaj vodních skautů a skautek. Vydává HKVS vlastním nákladem jen pro vnitřní potřebu.

Příspěvky zasílejte na adresu:

- Ing. Zdeněk Hájek, Štěpánská 16, 110 00 Praha 1 (diskety s texty + papírové předlohy, obrázky).
- E-mail: cesak@volny.cz (jen texty – soubory ve formátu *.TXT)

Sazba a tisk: Tiskárna Ralsko, s. r. o., Mimoň, Malá ul. 168/III, PSČ 471 24, tel./zázn.: 487 862 704